
**Zápis z 38. schůze představenstva České advokátní komory (ČAK nebo Komora),
která se konala dne 10 – 11. května 2021 v zasedací síni ČAK, Národní 16, Praha 1**

10. května 2021

PŘÍTOMNI:

JUDr. Vladimír Jirousek
JUDr. Monika Novotná
JUDr. Tomáš Sokol
JUDr. Radim Miketa
JUDr. Antonín Mokrý
JUDr. Robert Němec
JUDr. Petr Poledník
JUDr. Lenka Vidovičová
JUDr. Michal Žižlavský

JUDr. Petr Čáp
PhDr. Iva Chaloupková

OMLUVENI:

JUDr. Martin Maisner, Ph.D.,
MCI Arb.
JUDr. František Smejkal

Mgr. Kamil Blažek
Mgr. Tomáš Matějovský
Mgr. Daniel Mika
JUDr. Petr Toman, LL.M.
JUDr. Jiří Všetěčka

1) Pozastavení výkonu advokacie dle § 9 odst. 2 písm. a) zákona o advokacii (ZA)

NEVEŘEJNÁ ČÁST

KONEC NEVEŘEJNÉ ČÁSTI

2) Pozastavení výkonu advokacie dle § 9 odst. 2 písm. c) zákona o advokacii (ZA)

NEVEŘEJNÁ ČÁST

KONEC NEVEŘEJNÉ ČÁSTI

3) Vyškrtnutí ze seznamu advokátů podle § 8 odst. 1 písm. c)

NEVEŘEJNÁ ČÁST

KONEC NEVEŘEJNÉ ČÁSTI

4) Zastavení řízení

NEVEŘEJNÁ ČÁST

KONEC NEVEŘEJNÉ ČÁSTI

11. května 2021

PŘÍTOMNI:

JUDr. Radim Miketa

JUDr. Robert Němec

JUDr. Tomáš Sokol

JUDr. Martin Maisner, Ph.D.,
MCI Arb.

JUDr. Antonín Mokrý

JUDr. Petr Poledník

JUDr. Lenka Vidovičová

JUDr. Michal Žižlavský

JUDr. Jan Mikš

Mgr. Daniel Mika

JUDr. Petr Čáp

PhDr. Iva Chaloupková

ON-LINE:

Mgr. Kamil Blažek

JUDr. Petr Toman, LL.M.

JUDr. Jiří Všečetka

JUDr. Karel Brückler

JUDr. Tomáš Herblich

JUDr. Irena Schejbalová

JUDr. Milan Hoke

JUDr. Eva Indruchová

JUDr. Johan Justoň

JUDr. Daniela Kovářová

Ing. Lenka Matoušková

Mgr. Miroslava Sedláčková

JUDr. Michaela Střížová

OMLUVENI:

JUDr. Vladimír Jirousek

JUDr. Monika Novotná

JUDr. František Smejkal

Mgr. Tomáš Matějovský

JUDr. Bohuslav Sedlatý

JUDr. Jaroslava Macková

Mgr. Petra Vrábliková

5) **Kontrola úkolů dle zápisu z 37. schůze představenstva a hlasování per rollam od minulé schůze (JUDr. Jirousek, JUDr. Čáp)**

5a) **Kontrola úkolů dle zápisu**

K bodu 4a/9b: Předseda a místopředseda JUDr. Sokol informovali členy představenstva o přípravě diskusního „kulatého stolu“ na témata: stíhání advokátů za výkon advokacie; AML / DAC 5 / DAC 6 – povinnost mlčenlivosti a problematika s tím související.

K bodu 4a/9j: Tajemník informoval, že podání k ESLP bylo dokončeno ve stanoveném termínu. Současně však ČAK obdržela informaci JUDr. Nespaly, že ESLP jeho stížnost odmítl již 18. března 2021 jako nepřijatelnou.

K bodu 5b: Zařazeno do dnešního programu jako bod 6f).

K bodu 6a: JUDr. Schejbalová informovala o probíhajících jednáních s Finančním analytickým úřadem s tím, že metodická informace bude připravena ke schválení na červnovém zasedání představenstva. JUDr. Němec konstatuje, že bylo zpracováno podrobné stanovisko k uvedené problematice, které se zabývá otázkou interpretace jednání advokáta jménem klienta, resp. jednání pro klienta, a otázkou, zda je advokát povinnou osobou i v případě, že poskytuje právní poradenství, ale klienta v transakci nezastupuje.

K bodu 6e: Pokud jde o on-line soudní jednání, došlo k propojení pracovníků Justiční akademie s vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK (OVV) Ing. Matouškovou za účelem přípravy a koordinace školení advokátů pro on-line soudní jednání v rámci tzv. quick-win projektu, který počítá s pilotním on-line soudním jednáním v případech, kdy to soud vyhodnotí jako vhodné a všichni účastníci s takovým jednáním souhlasí.

K bodu 10a: K otázce Fóra advokátních komor je zpracován samostatný bod dnešního jednání.

K bodu 10b: Mgr. Blažek podal zprávu o stavu příprav čerpání prostředků Evropské unie (EU) z tzv. Národního plánu obnovy, přičemž dosud se jedná na úrovni MSp a Ministerstva průmyslu a obchodu. JUDr. Mokřý navrhuje, aby bylo Ministerstvo spravedlnosti opětovně osloveno s tím, aby byly z uvedených prostředků alokovány dostatečné finanční prostředky na, mimo jiné, elektronizaci justice a v tomto směru nabídnout i případnou pomoc a spolupráci při zpracování potřeb advokacie. JUDr. Němec navrhuje, aby byla na Komoře určena konkrétní osoba, která by sledovala možnost čerpání dotačních titulů pro účely advokacie, zejména vzdělávací programy. Tajemníkovi se ukládá zpracovat a odeslat kontaktní dopis na MSp.

K bodu 10d/c: JUDr. Indruchová uvádí, že ve věci webinaru s Hongkongskou advokátní komorou proběhla další jednání, přičemž jeho uskutečnění se předpokládá v závěru tohoto

či počátkem příštího roku. JUDr. Indruchové se ukládá, aby na příštím zasedání představenstva o uvedeném podala bližší zprávu.

K bodu 11a: Tajemník podal zprávu o stavu jednání o obsahu smlouvy, jež bude uzavřena s vybraným dodavatelem architektonického zpracování interiéru paláce Dunaj s tím, že technické otázky byly vyjasněny a smlouva je fakticky připravena k podpisu.

K bodu 11b: Předseda jednal s nejvyšším státním zástupcem JUDr. Zemanem, přičemž o obsahu jednání podá zprávu na příštím zasedání představenstva.

5b) Výsledek hlasování per rollam

V době od 37. schůze představenstva, která se konala ve dnech 12. a 13. dubna 2021, proběhlo ve smyslu článku 9 organizačního řádu ČAK jedno hlasování představenstva mimo schůzi, jímž bylo přijato toto usnesení, které se v souladu s článkem 9 odst. 4 organizačního řádu poznamenává do tohoto zápisu:

Představenstvo ve smyslu článku 9 organizačního řádu České advokátní komory **přijalo** mimo schůzi s níže uvedeným výsledkem hlasování, jež proběhlo ve dnech 2. a 3. května 2021, toto **usnesení**:

Představenstvo České advokátní komory schvaluje *Prohlášení České advokátní komory ke stíhání ruského advokáta I. J. Pavlova*, které je přílohou tohoto usnesení a bude přílohou na konci tohoto zápisu z nejbližší schůze představenstva.

Představenstvo pověřuje předsedu České advokátní komory, aby toto prohlášení zaslal velvyslanci Ruské federace v Praze, ministryni spravedlnosti České republiky, Ruské advokátní komoře a zástupcům evropských advokátních komor.

Počet hlasujících členů představenstva: **11**

PRO: 11

PROTI: 0

ZDRŽEL/A SE: 0

6) Sněm 2021

6a) Poptávka analýzy konání sněmu on-line (JUDr. Maisner)

S ohledem na plánovaný program Sněmu a teoretickou možnost výše zmíněné (kontrola zápisu K bodu 5b) zákonné úpravy umožňující oddělení voleb do orgánů ČAK od sněmu výlučně z důvodu pandemických opatření, představenstvo po obsáhlé diskusi ukládá JUDr. Maisnerovi, aby oslovil odborníky z oboru kybernetiky a kybernetické bezpečnosti k technické

proveditelnosti konání on-line samostatných voleb, případně on-line sněmu, s důrazem na bezpečnost zajištění přímých a tajných voleb a odhadu finančních nákladů, s přihlédnutím k materiálům, které má představenstvo k dispozici.

6b) Usnesení navrhovaná na sněm (JUDr. Maisner)

Představenstvo bere na vědomí návrhy usnesení sněmu zpracované Odborem vnější a vnitřní legislativy ČAK (LO), přičemž o schválení těchto návrhů bude rozhodováno po případných dalších námětech a připomínkách členů představenstva na červnovém zasedání. Členům představenstva se ukládá, aby případné připomínky či další náměty zaslali k rukám tajemníka do 10. června 2021. JUDr. Němec navrhuje, aby příslušná důvodová zpráva obsahovala ekonomické dopady navrhovaných změn.

6c) Informace o předběžných reálných odhadech nákladů na organizaci streamování jednacího pořadu 8. Sněmu ČAK

Představenstvo se seznámilo s odhadovanými náklady streamování jednacího pořadu sněmu s tím, že ukládá organizačnímu štábu sněmu, aby byla dále upřesněna nabídka s různými variantami počtu sledujících s tím, že konečné rozhodnutí ve věci streamování sněmu bude přijato na červnovém zasedání představenstva.

6d) Informace o předběžných reálných odhadech nákladů na pořádání 8. Sněmu ČAK v prosinci 2021 v Praze, Brně a Ostravě

Představenstvo vzalo na vědomí informaci o předběžných odhadech nákladů Sněmu pořádaných souběžně na třech místech.

6e) Informace o případné alternativní nabídce na scanování + sčítání hlasovacích lístků na 8. Sněmu ČAK

Představenstvo vzalo na vědomí jedinou alternativní nabídku, když žádná další z oslovených firem o spolupráci neprojevila zájem. Nabídka společnosti Konica Minolta se tak jeví jako nejvýhodnější.

6f) Jednání na Ministerstvu spravedlnosti – návrh úpravy náhradních voleb orgánů ČAK

Předseda a tajemník jednali 20. dubna na MSp s ministryní Mgr. Benešovou a náměstkem Mgr. Fraňkem, jimž předložili návrh legislativní úpravy umožňující provedení případných náhradních voleb do orgánů ČAK na základě náhradního volebního řádu, který by bylo oprávněno schválit představenstvo v případě, že by konání řádného sněmu České advokátní komory v roce 2021 bylo znemožněno v důsledku pandemie nemoci COVID-19 a s tím spojených mimořádných opatření. Tajemníkovi a LO se ukládá připravit materiál k vyhodnocení možnosti pořádání takových voleb.

7) Legislativa (JUDr. Jirousek, JUDr. Justoň)

7a) Informace k tisku 899 – vypuštění obligatorního opatrovnického řízení před rozvodem v případě dohody rodičů

JUDr. Kovářová podala informaci o projednávání tisku 899 novelizujícího občanský zákoník v tom směru, že by nebylo obligatorní opatrovnické řízení v případě rozvodu manželství, pokud by rodiče uzavřeli dohodu o úpravě poměrů k nezletilým dětem. S takovýmto návrhem vyjadřuje představenstvo obecný souhlas, kategoricky však nesouhlasí s tím, že by podmínkou nesporného rozvodu bylo uzavření dohod dle §757 občanského zákoníku formou notářského zápisu, o čemž se v kuloárech neoficiálně hovoří. V případě, že by byl předložen pozměňovací návrh, vyžadující pro dohody formu notářského zápisu, ukládá se JUDr. Kovářové a LO zpracovat stanovisko k nevhodnosti takového řešení, zejména s přihlédnutím k zájmu účastníků takových dohod, a předložit je poslancům.

7b) Informace o připomínkových řízeních

Představenstvo bere na vědomí informaci o připomínkových řízeních, kterou rozvedl JUDr. Justoň, přičemž konstatuje, že návrhy se zásadně netýkají výkonu advokacie.

8) IT (JUDr. Maisner, Mgr. Míka)

8a) Koncepte digitálního tržiště

JUDr. Maisner předložil koncepci digitálního tržiště nabídek na právní zastoupení. Po komentáři k danému materiálu JUDr. Němec uvádí, že za zásadní považuje otázku financování projektu a případnou odpovědnost za škodu. JUDr. Žižlavský je názoru, že projekt tohoto rozsahu má své finanční a odpovědnostní aspekty a je otázkou, zda mají advokáti vůlí prostřednictvím ČAK nějaký systém elektronického tržiště provozovat. Otázka, zda ano či ne, by měla být zodpovězena na širším fóru advokátů, neboť o jejich prostředky jde, a podle něj přísluší zodpovězení této otázky sněmu. Představenstvo bere koncepci na vědomí s tím, že sněmu bude předložena otázka, zda k vytvoření digitálního tržiště zásadně přistoupit či nikoli.

8b) Návrh na koncepci digitalizace agend ČAK

K uvedenému byla vedena rozprava v rámci části 6 Sněm s tím, že o konkrétním návrhu usnesení sněmu bude hlasováno na červnovém zasedání představenstva.

8c) Prodloužení Smlouvy o podpoře komplexního informačního systému ČAK a prodloužení záruk stávajícího HW

Tajemník předložil návrh dodatku č. 6 k podpoře KIS a obchodní nabídku na prodloužení záruky na HW o jeden rok. Místopředseda nechal hlasovat o uzavření dodatku ke smlouvě a prodloužení záruky na HW do 31. 12. 2022:

PRO: 7

PROTI: 0

ZDRŽEL/A SE: 0

Představenstvo pověřuje předsedu, aby předmětný dodatek jménem Komory podepsal.

8d) Návrh na vyhlášení výběrového řízení na tarify mobilních operátorů pro advokáty

Mgr. Mika informoval členy představenstva o jednáních s mobilními operátory o možnosti výhodnějších tarifů pro advokáty. Představenstvo po diskusi pověřuje JUDr. Maisnera a Mgr. Miku přípravou podkladů pro takovéto výběrové řízení s přihlédnutím k zachování podmínek spravedlivé obchodní soutěže.

9) Matrika (JUDr. Miketa, JUDr. Macková)

9a) Přehled pou advokátů a advokátních koncipientů k 1. 5. 2021

Představenstvo bere na vědomí přehled počtu advokátů a advokátních koncipientů, jenž je přílohou součástí na konci tohoto zápisu.

9b) Zápis advokátních koncipientů bez vysokoškolských diplomů

Tajemník podal informaci o rozhodnutích Městského soudu v Praze stran zápisu koncipientů na základě jiných listin než toliko vysokoškolského diplomu o absolvování příslušného studia a dodatku k diplomu. Tato rozhodnutí jsou pravomocná, ČAK proti nim podala kasační stížnosti, o nichž dosud nebylo rozhodnuto. Tajemník předkládá tuto věc představenstvu k rozhodnutí, jak má Odbor matriky ČAK postupovat do doby, než Nejvyšší správní soud o těchto kasačních stížnostech rozhodne. Po diskusi bylo přistoupeno k hlasování o tom, zda bude ČAK uchazeče, který dosud nemá diplom a dodatek k diplomu, zapisovat do seznamu advokátních koncipientů pouze na základě potvrzení příslušné právnické fakulty o absolvování vysokoškolského studia s tím, že takový uchazeč bude povinen na výzvu Odboru matriky ČAK předložit diplom a dodatek k diplomu bez zbytečného odkladu poté, co je obdrží. Nedoložení diplomu a dodatku k diplomu řádně a včas bude důvodem pro vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů ČAK.

PRO: 7

PROTI: 0

ZDRŽEL/A SE: 0

9c) Advokátní průkazy bez čipu

JUDr. Čáp a pan Fiala podali zprávu o takřka nulové využitelnosti čipů umístěných na advokátních průkazech a dávají ke zvážení, zda při další výrobě advokátních průkazů na ně nadále předmětný čip umisťovat. Po diskusi bylo členům představenstva uloženo, aby se s materiálem podrobně seznámili, přičemž rozhodnuto bude na červnovém zasedání představenstva.

10) Odbor výchovy a vzdělávání

10a) Zpráva o on-line seminářích pro advokátní koncipienty a advokáty v Praze a Brně – duben 2021

Představenstvo vzalo zprávu, jež je přílohou na konci tohoto zápisu, na vědomí.

10b) Zpráva o organizaci advokátních zkoušek v Praze a Brně v termínu březen / duben 2021

Představenstvo vzalo zprávu, jež je přílohou na konci tohoto zápisu, na vědomí.

10c) Náhradní termín pro mediační zkoušky v Praze – červen 2021

Představenstvo vzalo náhradní termín pro mediační zkoušky na vědomí.

10d) Návrh schvalovacího procesu pro jmenování zkušební komisí

JUDr. Brückler předložil pravidla pro jmenování zkušebních komisí, přičemž tato se stávají přílohou na konci tohoto zápisu. Odboru výchovy a vzdělávání a vedení zkušební komise se ukládá, aby při dalších návrzích postupovaly v souladu s těmito pravidly.

10e) Plenární zasedání zkušební komise

JUDr. Brückler informoval o možném plenárním zasedání konaném on-line, když takovéto formě nic nebrání. Představenstvo tímto žádá předsedu zkušební komise, aby plenární zasedání svolal, a nebude-li to nadále umožňovat epidemiologická situace, aby proběhlo on-line.

11) Mezinárodní odbor - MEZ (JUDr. Mokrý, JUDr. Indruchová)

11a) Členství ČAK ve Fóru advokátních komor

JUDr. Indruchová podala zprávu o Fóru advokátních komor, kterou doplnila JUDr. Vidovičová v souladu s jejím písemným materiálem, který tvoří přílohu na konci tohoto zápisu. Navrhuje se, aby ČAK přijala členství ve Fóru advokátních komor a v souladu s návrhem JUDr. Vidovičové aby byl zástupcem ČAK v tomto Fóru jmenován JUDr. Antonín Mokrý. Předsedající dal o obou návrzích hlasovat společně s tímto výsledkem:

PRO: 5

PROTI: 0

ZDRŽEL/A SE: 1

11b) Zahraniční hosté – sněm ČAK 2021

JUDr. Mokrý přednesl předběžný návrh účasti zahraničních hostů na Sněmu. Představenstvo ukládá MEZ, aby formu účasti (osobní či videozdravice) se zahraničními hosty projednal

v závislosti na aktuální epidemické situaci a následně představenstvo informoval. Představenstvo ukládá MEZ, aby byli osobně pozváni přinejmenším zástupci Slovenské advokátní komory a Rakouské advokátní komory, to vše v součinnosti s organizačním štábem Sněmu.

11c) Finanční příspěvek European Lawyers Foundation (ELF) 2022

JUDr. Indruchová přednesla žádost o schválení finančního příspěvku ELF ve výši EUR 2 000, přičemž jde o příspěvek, který je poskytován každoročně. Nato bylo přistoupeno k hlasování:

PRO: 6

PROTI: 0

ZDRŽEL/A SE: 0

11d) Projektové výzvy EU – doplnění materiálu

Představenstvo bere na vědomí zprávu JUDr. Mokrého a JUDr. Indruchové ve věci projektových výzev EU, přičemž materiály byly postoupeny k dalšímu zpracování a využití JUDr. Sokolovi. Tajemníkovi se ukládá, aby zjistil stav věci a představenstvo informoval.

11e) Zemské zprávy

JUDr. Mokrý shrnul zprávu o stavu advokacie v jednotlivých zemích EU, která je přílohou na konci tohoto zápisu. Představenstvo tuto bere na vědomí.

11f) Shrnutí činnosti bruselské zástupkyně a Aktuality EU za duben 2021

JUDr. Mokrý přednesl zprávu o činnosti bruselské zástupkyně, přičemž zpráva je přílohou na konci tohoto zápisu. Zvláště zdůraznil přínosnost jednání se zástupci Evropské komise ke zhodnocení zprávy ČAK o stavu právního státu v ČR za r. 2020. Představenstvo bere zprávu na vědomí.

11g) Reakce Rady evropských advokátních komor (CCBE) na návrh Nařízení Evropského parlamentu (EP) a Rady o posílení mandátu Europolu

JUDr. Mokrý shrnul stanoviska CCBE k návrhu nařízení EP a Rady o posílení mandátu Europolu, které tvoří přílohu na konci tohoto zápisu. Představenstvo se ztotožňuje se závěry a stanovisky CCBE a ukládá MEZ, aby při jednáních s poslanci EP a dalšími zainteresovanými tato stanoviska hájila a prosazovala.

12) Různé

12a) Problematické aspekty zamýšlené náhrady elektronického podpisu identifikací v rámci služby BankID

JUDr. Maisner předložil dopis 1. Certifikační autority s upozorněním, že bankovní identita nemůže v plné míře nahradit vyšší formy elektronického podpisu. Dopis, který je přílohou na konci tohoto zápisu, bere představenstvo na vědomí.

12b) Advokáti do škol

JUDr. Kovářová a JUDr. Toman předkládají návrh na doplnění seznamu advokátů zapojených do projektu Advokáti do škol. Představenstvo schvaluje zapojení uvedených advokátů do projektu s tímto výsledkem hlasování:

PRO: 6

PROTI: 0

ZDRŽEL/A SE: 0

12c) Neoprávněné poskytování právních služeb

JUDr. Sokol přednesl zprávu o činnosti Komory ve věci postihování neoprávněného poskytování právních služeb v průběhu tohoto funkčního období představenstva. Ústně doplnil předložené písemné materiály, na něž odkázal. Zprávu doplnil JUDr. Hoke s tím, že Ministerstvo spravedlnosti rozhodlo o povinnosti obecných soudů sdělovat České advokátní komoře informace o řízeních, kde vystupují obecní zmocněnci. Zpráva tvoří přílohu na konci tohoto zápisu. Dále informoval o sporu se společností (sdružením) INDOC, kde JUDr. Žižlavský dává ke zvážení zpracování zásadního stanoviska ve věci s přihlédnutím k závažnosti předmětu sporu. Navrhuje, aby k tomuto sporu bylo přistoupeno jako k precedenčnímu sporu, a to s ohledem na to, že je možné, že skončí u Nejvyššího soudu ČR. Za situace, kdy se bagatelizuje význam poskytování právních služeb advokáty jakožto příslušníky nezávislé regulované profese v porovnání se službami neregulovaných subjektů, považuje za vhodné blíže objasnit sama základní východiska výkonu advokacie v porovnání s neregulovanými profesemi, a to z pohledu zájmů účastníků řízení. Tajemníkovi se ukládá, aby při zastupování spolupracoval s obecně uznávanou autoritou, např. JUDr. Stanislavem Balíkem.

Představenstvo vzalo Zprávu o neoprávněném poskytování právních služeb na vědomí.

12d) Návrh vyjádření ČAK k mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví

Představenstvo po diskusi vzalo na vědomí materiál připravený LO s tím, že tentokrát nebude veřejně prezentován, neboť stanoviska představenstva k mimořádným opatřením již byla dříve publikována, naposledy 15. dubna 2021. V diskusi převládl názor, že představenstvo by se mělo

vyjadřovat jen k zásadním legislativním počínům týkajícím se, mimo advokacie, základních lidských práv, svobod a základních práv a povinností.

12e) Evropská konference „Vino a právo“

JUDr. Indruchová předložila žádost JUDr. Tomáše Rady, Ph.D. s informací o konání Evropské konference o víně s tím, aby ČAK přistoupila k memorandu, které však nebylo předloženo. Představenstvo neshledává důvod pro spolupráci v této věci, zejména též s přihlédnutím k absenci zásadního podkladu.

Předseda konstatoval, že veškeré body programu byly projednány, poděkoval přítomným za účast a schůzi představenstva dne 11. května 2021 v 16.30 hodin ukončil.

Zapsala: Mgr. Lenka Vobořilová

Správnost zápisu ověřil: JUDr. Petr Čáp

STATEMENT OF THE CZECH BAR ASSOCIATION

REGARDING THE PROSECUTION OF RUSSIAN LAWYER I. J. PAVLOV

The Czech Bar Association received with great concern information about the accusation and search in the offices of a Russian lawyer Ivan J. Pavlov, a well-known human rights defender and defender of Russian citizens accused of treason, espionage, dissemination of secret information and intelligence activities. Recently, the lawyer I. J. Pavlov has defended a former journalist Ivan Safronov (who was accused of treason for alleged cooperation with Czech intelligence and he has been in custody since July 2020), he has also defended the funds of the Kremlin's main critic, the imprisoned opposition politician Alexei Navalny. It follows from the available information that I. J. Pavlov was accused due to his effective fulfilment of his professional duties.

The Czech Bar Association recalls that the independence of the legal profession is a necessary element for the enforcement of the rule of law in a free society. Lawyers play a key role in ensuring the protection of human rights and fundamental freedoms. The right to a defence lawyer is enshrined in Article 14, para 3, (b) of the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), to which the Russian Federation is a party. The Council of Europe Recommendation on the freedom of exercise of the profession of lawyer (2000)21 of 25 October 2000 states that: *“all necessary measures should be taken to respect, protect and promote the freedom of exercise of the profession of lawyer without discrimination and without improper interference from the authorities or the public, in particular in the light of the relevant provisions of the European Convention on Human Rights”*. According to the UN Basic Principles on the Role of Lawyers from 1990 the Member States shall ensure that lawyers are able to perform all of their professional functions without intimidation, hindrance, harassment or improper interference (Principle no. 16). Lawyers shall not be identified with their clients or their clients' causes as a result of discharging their functions (Principle no. 18).

The Czech Bar Association repeatedly points out to increasingly frequent attacks and interferences with the independence of the legal profession and individual lawyers all over the world, including threats, intimidation, retribution, harassment, and interference with the professional duties of lawyers. Lawyers are subjected to arbitrary penalties, including arrest, prosecution or withdrawal of their licence to practice law and/or situations where Governments are unable to provide sufficient protection of lawyers, whose security is at risk due to the proper exercise of their profession.

The Czech Bar Association declares that any punishment of a lawyer, as a result of his/her proper practice of the legal profession, representation or defence of a client is inhuman and in conflict with European values and the above-mentioned ratified documents.

The Czech Bar Association, therefore:

- expresses its full collegial support to Russian lawyer Ivan J. Pavlov;
- urges the Russian Government to respect the rule of law and the international obligations which the Government committed to by ratifying the above-mentioned documents, and to immediately end the persecution of lawyer Ivan J. Pavlov;
- calls upon the other European Bar Associations to join this Statement.

In Prague, 3 May 2021

JUDr. Vladimír Jirousek
President of the Czech Bar Association

Přehled

S odkazem na úkol uložený odboru matriky představenstvem České advokátní komory předkládám přehledy počtu advokátů (zahraničních, evropských usazených) a advokátních koncipientů ke dni 1. květnu 2021, k projednání na květnovém zasedání představenstva Komory.

I.

Advokáti celkem _____	13 917		
Z tohoto aktivních _____	12 266	z toho mužů	7 374
z toho pozastavených _____	1 651	žen	4 892

Počet aktivních advokátů podle původu

český (§ 5, § 5bZA) _____	12 266
evropský (§ 35l ZA) _____	139
zahraniční (§ 5a ZA) _____	72
Celkem _____	12 477

Celkový počet evropských advokátů

aktivní _____	139
pozastaven _____	9

Celkový počet zahraničních advokátů

aktivní _____	72
pozastaven _____	14

II.

Adv. koncipienti celkem _____	2 801		
z toho aktivních _____	2 602	z toho mužů	1 376
z toho pozastavených _____	17	žen	1 215
z tohoto přerušených _____	182		

II.

Počet aktivních advokátů dle právní formy

samostatný advokát _____	10 132
společník spol. s. r. o. _____	1261
společník v. o. s. _____	127
ve sdružení _____	527
zaměstnaný _____	208
vedoucí org. složky zahr. spol. _____	11
společník org. složky zahr. spol. _____	4

Počet spolupracujících advokátů 2054 (ti jsou způsobem výkonu advokacie vedeni jako samostatní advokáti)

Údaje o počtech advokátů, evropských usazených a zahraničních advokátů, adv. koncipientů jsou uvedeny ke dni vyhotovení tohoto přehledu. Mezi tímto datem a datem jednání představenstva může dojít zpětnými zápisy ke změně uvedených údajů.

Snížení celkové advokátních koncipient souvisí s termíny promoci na jednotlivých právnických fakultách.

Naopak se stále zvyšuje počet advokátů poskytujících právní služby v jako spolupracující advokáti, týká se to hlavně nově se zapisujících advokátů.

V Praze dne 30. dubna 2021

Představenstvo bere na vědomí přehled odboru matriky, z něhož se zjišťuje, že ke dni 1. květnu 2021 je zapsáno celkem 13 917 advokátů a 2 801 advokátních koncipientů.

JUDr. Jaroslava Macková
vedoucí odboru matriky

ZPRÁVA O ONLINE SEMINÁŘÍCH PRO ADVOKÁTNÍ KONCIPIENTY A ADVOKÁTY V PRAZE A BRNĚ

DUBEN 2021

1) Vzdělávání advokátních koncipientů

Během dubna 2021 se z odboru výchovy a vzdělávání **v Praze** uskutečnilo celkem **13** polodenních online seminářů a celkem se proškolilo **1097** advokátních koncipientů (průměrná účast byla 85 koncipientů na seminář). Proběhlo rovněž Vstupní školení, kterého se účastnilo **168** koncipientů.

V Brně se uskutečnilo celkem **9** polodenních online seminářů s účastí **640** koncipientů, což je v průměru 71 koncipientů na seminář.

2) Vzdělávání advokátů

V Praze se v uvedeném období uskutečnily celkem **3** online vzdělávací akce pro advokáty a proškoleny bylo celkem **237** advokátů (průměrná účast byla 79 advokátů na seminář). Jeden plánovaný seminář byl pro malý zájem zrušen.

V Brně se konalo **5** online seminářů s celkovou účastí **324** advokátů, což je v průměru 65 advokátů na seminář.

Praha dne 3. května 2021

Ing. Lenka Matoušková
vedoucí odboru výchovy a vzdělávání

ZPRÁVA O ORGANIZACI ADVOKÁTNÍCH ZKOUŠEK PRAHA A BRNO BŘEZEN/DUBEN 2021

K tomuto termínu zkoušek se přihlásilo **188** uchazečů. Vzhledem k velkému počtu přihlášených a vládnímu nařízení, kdy se zkoušky mohou konat v maximálním počtu 10 osob, byla opět potřeba zajistit dostatečný počet zkušebních místností (zejména pro písemnou část zkoušky). Celkem bylo ustanoveno **13** zkušebních senátů (**10** v Praze a **3** v Brně). Před konáním zkoušek došlo kvůli nemoci ke změně celkem 4 ustanovených zkušebních komisařů. Všichni uchazeči byli předem informováni.

Písemná část advokátní zkoušky:

V Praze byly využity prostory:

- Kaňkův palác – testovací místnost, velká zasedací místnost 1. a 3. patro
- Myslíkova – kinosál, aula, zasedací místnost 8A, zasedací místnost 8B
- Restaurace Gran Fierro – 3 oddělené místnosti pro 3 zkušební senáty
- PRK Partners – zasedací místnost Klementinum a Rudolfinum
- CEVRO Institut – učebna 203, 106 a 205

V Brně byly využity prostory:

- Kleinův palác – testovací místnost, zasedací místnost a přednášková místnost
- Kancelář VOP – malý a velký sál

Ústní část advokátní zkoušky:

V Praze byly využity prostory:

- Kaňkův palác – velká zasedací místnost
- Myslíkova – kinosál, aula, zasedací místnost 8A, kancelář aparátu č. 23 a 26
- Restaurace Gran Fierro – 2 místnosti
- PRK Partners – zasedací místnost Klementinum a Rudolfinum

V Brně byly využity prostory:

- Kleinův palác – testovací místnost, zasedací místnost a přednášková místnost

Pro velký počet zkušebních místností i mimo sídlo ČAK a nutnosti dodržování všech hygienických opatření, byla organizace tohoto termínu advokátních zkoušek opět velmi náročná.

Velké poděkování patří rovněž **JUDr. Robertu Němcovi, LL.M.**, který pro tento zkušební termín zajistil bezplatné poskytnutí 2 zasedacích místností v sídle AK PRK Partners s.r.o., po dobu 5 dní.

Další poděkování patří **Mgr. Ludmile Habadové**, ředitelce CEVRO Institutu, za pronájem prostor (3 zkušebny pro písemnou část zkoušky) za velmi výhodných podmínek.

V Praze dne 3. května 2021

Ing. Lenka Matoušková
vedoucí odboru výchovy a vzdělávání

ZKOUŠKY Z MEDIACE – DODATEČNÝ TERMÍN

S ohledem na aktuální zájem advokátů o zkoušku z mediace, kteří ji v uplynulém období odložili kvůli pandemické situaci, dávám představenstvu ČAK na vědomí vypsání dalšího termínu zkoušky z mediace, ke kterému jsou aktuálně přihlášení 4 uchazeči.

SCHVÁLENÉ TERMÍNY MEDIAČNÍCH ZKOUŠEK V ROCE 2021	
<u>I. pololetí</u> 3. února 2021 (ústní část) 9. června 2021 (ústní část)	<u>II. pololetí</u> 15. září 2021(ústní část) 8. prosince 2021(ústní část)
DODATEČNÝ TERMÍN	
<u>I. pololetí</u> 21. června 2021 (ústní část)	

V případě obdržení nových žádostí o vykonání zkoušky z mediace bude v souladu s povinností umožnit vykonání zkoušky do 6 měsíců od doručení žádosti stanoven a představenstvu dán na vědomí další termín zkoušek.

Praha dne 3. května 2021

Ing. Lenka Matoušková
vedoucí odboru výchovy a vzdělávání

Pravidla pro jmenování zkušebních komisařů

Návrhy na jmenování zkušebních komisařů budou předkládány představenstvu výlučně prostřednictvím předsedy zkušební komise podle potřeby doplnění počtu zkušebních komisařů pro jednotlivý obor a to zpravidla 2 x ročně.

Spolu s návrhem na jmenování zkušebních komisařů budou předloženy materiály kompletované OVV:

1. Stručný profesní životopis, vč. členství v orgánech Komory, výborech, odborných sekcích či poradních orgánech
2. Obor, pro který je zkušební komisař navrhován.
3. Vyjádření předsedy či vedoucího orgánu, výboru odborné sekce či poradního orgánu, jehož je kandidát- advokát členem, nebo zpráva regionálního představitele ČAK k osobě kandidáta, a vyjádření nejméně dvou členů zkušební komise k osobě kandidáta Aktuální zpráva matriky a kontrolní rady o proběhnutých či probíhajících kárných řízeních.
4. Odůvodnění pro jmenování zkušebního komisaře.
5. Stanovisko vedení Zkušební komise.
6. Materiály uvedené pod bodem 1. a 3. se nevyžadují, jde-li o jmenování stávajícího zkušebního komisaře pro další zkušební obor.

JUDr. Radim Miketa

člen představenstva

K bodu MEZ – 10a podle zápisu ze zasedání představenstva ČAK 12. – 13. 04. 2021

Členství ČAK ve Fóru advokátních komor o 16. cíli udržitelného rozvoje

Nové **Fórum** má být již podle dodaných materiálů poměrně rozsáhlou organizací, iniciativa je zaštitěna OSN, jelikož se odvolává výslovně na 16. cíl udržitelného rozvoje – posílit hlas advokátní profese ve světě propojením komor z členských států OSN při prosazování principů právního státu, zajištění přístupu ke spravedlnosti a pomoci znevýhodněným osobám ve světě. Tím, že „vyzivatelem“ jsou poměrně těžké váhy (Světová banka a nejlivnější advokátní komory v Evropě) je zřejmé, že zaměření a cíle budou globálnější a zaměřená celosvětově. I když představa není příliš konkrétní, srovnala jsem stručně „Zásady“ nově zakládaného Fóra se Zásadami FBE – tedy neziskové evropské organizace, ve které zastupují ČAK.

Zásady FBE:

- 1) Udržovat trvalé vazby mezi AK v členských státech Rady Evropy s důrazem na dodržování zásad podle Evropské Úmluvy o LP
- 2) Udržet nezávislost při výkonu advokacie v Evropě při dodržování základních profesních principů
- 3) Uznání zvláštní role AK při obraně svobod advokátů proti vnějším vlivům (politickým, ekonomickým, státním, soudním apod.)

Zásady se pak pojí s deklarovanými cíli FBE, kterými jsou zejména podpora vlády práva a spravedlnosti, právo na spravedlivý proces, podpora pronásledovaných advokátů, výměny zkušeností při výkonu advokátní praxe, společné vzdělávání apod.

Zásady Fóra advokátních komor:

- 1) Prosazování principů právního státu a přístupu ke spravedlnosti a podporovat reformy zákonů k jejich prosazení, sledovat jejich dodržování ve své jurisdikci
- 2) Poskytovat právní poradenství *pro bono* a zapojovat se do sporů týkajících se veřejného zájmu, snažit se ve své práci o to, aby všechny osoby mohly využívat poradenství advokátů bez ohledu na finanční možnosti
- 3) Účastnit se jednání pracovních skupin

Vzhledem k tomu, že na rozdíl od užšího profesního zaměření (ve FBE mohou být členy pouze národní/regionální AK) s poměrně jasně definovanými zásadami a cíli, bude Fórum sdružovat AK, obchodní společnosti, mezinárodní organizace, dokonce vládní nebo státní instituce globálního prostoru (*viz dotazník příloha číslo 3 – Due dilligence kontrolní seznam /Check list – bod 2. Identifikace potenciálního člena podle typu právní osoby*), kde se budou moci definovat právě jen obecnější cíle – podle přiloženého dotazníku se budou patrně zaměřovat na zásady právního státu a právu na přístup všech k právním službám vč. pro bono pomoci.

Závěr:

Z materiálů není možné odpadnout, jak celý rozsáhlý záměr bude konkrétně vypadat a zda se z něj stane dlouhodobě respektovaná organizace podobného typu, nebo jde pouze o „projektový záměr“, kterému se ne/podaří vydobýt si renomé.

Je ale zřejmé, že jde o světový záměr, který by mohl vhodně doplnit dosud podporované mezinárodní aktivity ČAK. Právě vzhledem k tomu, že jde jen o záměr, považuji za nezbytné, aby zástupcem ČAK byla na počátku osoba, která se v zahraničních komorových aktivitách

orientuje, a odhadne, jak bude konkrétně Fórum doplňovat členství ČAK v ostatních mezinárodních organizacích.

Podle mého není vhodný ani jeden ze dvou navržených kandidátů, ale měl by to být ideálně JUDr. Mokřý, u kterého je jisté, že rozjezd nového Fóra zhodnotí se zkušeností a objektivně posoudí, že další účast ČAK je přínosná. Poté, co se činnost Fóra ustálí, je možno jmenovat na funkci zástupce ČAK někoho jiného z řad advokátů.

Navrhuji tedy, aby představenstvo ČAK jmenovalo jako zástupce ČAK ve Fóru advokátních komor JUDr. Antonína Mokrého.

V Olomouci dne 26. 04. 2021
JUDr. Lenka Vidovičová, LL.M.

Zemské zprávy z prezidentské konference z Vídně (pro informaci)

Odbor MEZ předkládá stručné shrnutí zajímavých informací z vybraných zemských zpráv, které národní advokátní komory předložily u příležitosti každoroční prezidentské konference ve Vídni, která se uskutečnila dne 12. února 2021.

Konference se z důvodu pandemie uskutečnila letos online.

Českou advokátní komoru na konferenci prezidentů zastupoval JUDr. Antonín Mokrý.

Konference byla zahájena uvítacím slovem předsedy Národní rakouské advokátní komory, panem Rupertem Wolffem. Jako významný řečník vystoupil tento rok iránský advokát, laureát Nobelovy ceny 2003, Shirin Ebadi, který apeloval na evropské advokacie, aby nadále bojovaly proti diktaturám. V panelu vystoupila dále členka Evropského parlamentu Sophie in 't Veld a prezidentka Americké advokátní komory Patricia Lee Refo.

Na konferenci byla představena Rezoluce o dodržování zásad právního státu a nezávislosti advokátní profese v Rumunsku.

Bosna a Hercegovina

Členové advokátní komory Federace Bosny a Hercegoviny se v posledních letech při výkonu své profesní činnosti potýkali s mnoha problémy pokud jde o proces přijímání nového zákona o advokacii a zákona o notářích a současně, pověřené orgány advokátní komory nebyly schopny navázat spolupráci s příslušnými státními orgány, které by stávající problémy aktivně řešily. CCBE byla o těchto problémech několikrát informována a i díky intervenci CCBE včetně její iniciativy, kdy v rámci svého Výboru pro etiku advokacie (Deontology Committee) členové opřipomínkovali nový návrh zákona o advokacii, došlo k posunu a zlepšení komunikace s příslušnými orgány státní správy.

Chorvatsko

Chorvatská advokacie se v minulém roce potýkala nejen s pandemií, ale také se dvěma zemětřeseními, které postihly Záhřeb a na sklonku roku města Sisak, Petrinja a Glina.

Chorvatská advokátní komora (CHAK) osvobodila advokáty od placení členských příspěvků a požadovala, aby chorvatské úřady pozastavily výběr daní pro advokáty či aby měli advokáti jako všichni ostatní zaměstnanci nárok na podporu ze státního rozpočtu, tj. přednostně ti, kteří utrpěli výrazným snížením práce.

V souvislosti se zemětřesením zajistila CHAK pro advokáty, jejichž advokátní kanceláře byly zničeny mobilní kontejnery, které byly vybaveny např. internetovým připojením či počítači, aby mohly vykonávat nadále svou profesi.

CHAK intenzivně pracuje na digitalizaci a elektronické komunikaci se soudy, v návaznosti na tuto činnost předkládá novelu zákona o advokacii.

Dánsko

V návaznosti na rozhodnutí dánské vlády ze dne 11. března 2020 uzavřít veřejný sektor (vč. soudů) zřídily dánské soudy pohotovostní službu, která umožnila, že během « uzavření/lockdownu » se pokračovalo v projednávání nejzávažnějších případů. Koncem dubna rozhodla dánská soudní administrativa o postupném znovuotevření soudů.

Dánská advokátní komora (DAK) úzce spolupracovala s dánskou soudní administrativou za účelem zajištění bezpečného, spravedlivého a účinného soudního procesu a řešení konkrétních výzev, kterým dánští advokáti čelili, když byla na určitou dobu zrušena téměř všechna soudní jednání.

V rámci obecného posílení dohledu proti praní špinavých peněz (AML) prováděném příslušnými dánskými orgány zavedla DAK speciální dohled nad advokáty. Tento dohled je doplňkem pravidelného dohledu nad advokáty. Dohled sestává z přípravné fáze před návštěvou v místě advokátní kanceláře. Během přípravné fáze obdrží tým vykonávající dohled informace a dokumenty týkající se případů a postupů od advokátní kanceláře. Po přezkoumání informací a dokumentů provádí tři supervizoři z DAK celodenní inspekční návštěvu advokátní kanceláře. Na základě posouzení rizik provedené DAK bylo rozhodnuto, že se tento speciální dohled zaměří na střední a velké advokátní kanceláře, tj. na ty kanceláře, které mají velký počet případů AML, jsou vystaveni vyššímu riziku a řadě složitých případů AML či případů AML zahrnujících transakce vysoké hodnoty.

Estonsko

Estonská advokátní komora (EAK) a státní zastupitelství uzavřely dohodu o spolupráci s cílem zapojit zástupce poškozených/obětí do trestního řízení. Dohoda o spolupráci zejména podpoří užší komunikaci a širší využití elektronických prostředků v řízení. Dohoda o spolupráci obsahuje zásady jak a jakým způsobem jsou vyměňovány informace mezi poškozenými a jejich zástupci a poškození budou informováni o dalším postupu a průběhu řízení. Uzavření dohody je velmi důležitým krokem ve spolupráci mezi EAK a státním zastupitelstvím ; stanoví jak zásady, tak i praktické kroky k lepší ochraně práv poškozených a konstruktivní spolupráci mezi státním zástupcem a obhájcem oběti, a to zejména během přípravného řízení.

Finsko

V období 2019—2020 se Finská advokátní komora (FAK) zabývala řadou strategických témat ; z pandemických důvodů však nemohla zcela naplnit své cíle.

FAK zahájila reformní proces inspekčních postupů v advokátních kancelářích, pracovala na objasnění základních hodnot a poslání advokacie, aktivně spolupracovala s úřady za účelem ochrany profesního tajemství/povinnosti mlčenlivosti a do závěrečné fáze přivedla projekt, kterým dochází k rozvoji elektronických registrů, managementu případů a elektronických služeb. Došlo k přijetí opatření a aktualizace etických standardů týkajících se advokátů a

rozšíření informační činnosti pro advokáty o aktuální novinky, školení, události a politiky týkající se advokacie.

Francie

Nouzový stav se dotknul justiční sféry. Úřady přijaly tři právní předpisy, jeden pro občanské a obchodní soudy, další pro správní soudy a poslední pro trestní soudnictví. Tyto předpisy zejména povolily konání soudních řízení bez osobní účasti stran nebo prostřednictvím videokonference, včetně jednání ve věcech trestních, a to i bez souhlasu stran.

V nedávném rozhodnutí Ústavní Rady bylo využití videokonference bez souhlasu dotčené strany deklarováno za protiústavní. Rada byla toho názoru, že ačkoli taková opatření podporují ústavní princip ochrany veřejného zdraví a jsou užitečná při provádění ústavního principu nepřetržitě fungujícího soudnictví, samotné porušení práva na osobní obhajobu nebylo odůvodněno zvláštními okolnostmi, které přinesla epidemie Covid-19 v době, kdy byla tato opatření uplatňována.

Národní francouzská advokátní komora (CNB) zopakovala svůj nesouhlas s nařízením, kterým se má provést směrnice DAC 6 ukládající advokátům oznamovací povinnosti daňovým úřadům k přeshraničním transakcím. Toto nařízení zahrnuje třífázový oznamovací systém, který vážně porušuje privilegia klienta a jeho právního zástupce v souvislosti s povinností mlčenlivosti a neposkytuje žádný „ochranný filtr“ srovnatelný s filtrem využívaným při oznamování běžného podezření z praní špinavých peněz.

CNB se společně se CCBE připojila ke stížnosti francouzsky a německy hovořících advokátních komor v Belgii k belgickému ústavnímu soudu proti belgické právní úpravě provádějící směrnici DAC 6. Belgický ústavní soud položil Soudnímu dvoru EU předběžnou otázku. Domnívá se, že informace, které by měly být oznamovány podle směrnice DAC 6, jsou chráněny povinností mlčenlivosti. Belgický ústavní soud požádal Soudní dvůr o výklad souladu směrnice DAC 6 s právem na spravedlivý proces zaručeným článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie a s právem na soukromí zaručeným článkem 7 Listiny základních práv Evropské unie.

Zákon č. 2015-990 si vyžádal novelu profesních advokátních předpisů, které umožňují kombinaci výkonu profese samostatného advokáta, zaměstnaného advokáta či partnera a možnost výkonu profese advokáta – zapsání advokáta u více než jedné regionální advokátní komory. CNB vydala předpis s názvem „Multi-Practice“ včetně příručky vysvětlující uvedené možné kombinace výkonu a zapsání advokáta.

Od roku 2016 je umožněno společně vykonávat advokacii s právníky francouzské státní rady a odvolacího soudu, soudními exekutory, správce, patenovými právníky, auditory nebo účetními. V červenci 2020 byla zveřejněna příručka, která vysvětluje nová pravidla a doporučení pracovní skupiny pro tyto velmi odlišné formy spolupráce v rámci advokátní praxe.

CNB, která hodnotí žádost zahraničního advokáta o zápis do seznamu zahraničních advokátů (tj. advokáta mimo země EU), zřídila elektronickou platformu pro zápis těchto advokátů.

Maďarsko

K 1. lednu 2020 byla schválena právní úprava, která činí celoživotní vzdělávání advokátů v Maďarsku povinným.

Německo

Po mnoha letech intenzivního úsilí německý zákonodárce konečně upravil odměny advokátů, a to od 1. ledna 2021, novelou spolkového zákona o odměňování advokátů. K poslední úpravě odměn advokátů došlo naposledy před více než 7 lety. DAV a BRAK již v roce 2018 představily společný katalog požadavků. Ne všechny požadavky byly reflektovány, ale byly zohledněny některé návrhy. Tarifní poplatky byly lineárně zvýšeny o 10 procent, v oblasti práva sociálního o 20 procent. Kromě toho došlo k určitým strukturálním zlepšením, která by měla mít pozitivní účinek zejména v oblasti odměňování advokátů určených k poskytnutí bezplatné právní pomoci. Účelem této úpravy bylo přiblížit odměnu advokátů k obecnému vývoji příjmů v Německu.

Dochází také k velké novelizaci a sjednocení stávající neúplné a roztržité právní úpravy advokátního práva v podobě spolkového německého zákona o advokacii (BRAO – Bundesrechtsanwaltsordnung). Podle legislativního návrhu musí být advokátním kancelářím otevřeny všechny přípustné formy společností pro výkon advokacie podle německého a evropského práva. Právo obchodních společností ve vztahu k advokátům se má stát neutrální z hlediska právní formy. Toto bude možné díky souběžné novelizaci zákona o partnerství/o společnicích. Až dosud byla práva a povinnosti podle BRAO směřována na jednotlivé advokáty a neodpovídala dnešní realitě práce v advokátní kanceláři. Rovněž bude reformována možnost tzv. mezi-oborové spolupráce. Advokátům je povoleno spolupracovat s jinými svobodnými povoláními, pokud taková spolupráce neohrozí jejich postavení a nezávislost. Dříve to bylo možné pouze u evropských advokátů a zapsaných advokátů GATS, patentových advokátů, daňových poradců a auditorů a na základě nálezů Spolkového ústavního soudu také u lékařů a farmaceutů. Zástupci německé advokacie požadovali rozšíření spolupráce s dalšími kompatibilními profesemi.

Itálie

V souvislosti s pandemií došlo v Itálii k významnému rozšíření a využívání elektronických prostředků vč. videokonferencí v rámci soudních řízení a tento nový směr se ukázal jako velmi účinný a dochází nadále k jeho rozvoji.

Ministerskou vyhláškou byl novelizován systém specializací pro advokáty. Titul advokát – specialista je nyní udělován Italskou národní advokátní komorou (CNF) a advokát jej může získat dvojí cestou: 1) absolvuje specializační kurz v trvání min. 200 hodin vzdělávání během 2 po sobě následujících let zakončených zkouškou nebo 2) advokát prokáže, že během své praxe získal zkušenosti ve specializačním oboru – prostřednictvím dlouhodobého poskytování právních služeb ve specializačním oboru; předloží regionální advokátní komoře žádost doplněnou o relevantní dokumenty a absolvuje rozhovor před komisí sestavenou CNF, která

potvrdí jeho zkušenosti ve specializačním oboru. Advokát je oprávněn být advokátem specialistou max. ve dvou specializačních oborech.

CNF se účastní tzv. EU plánu obnovy (tzv. RRF) ve spolupráci italskou vládou – ministerstvem spravedlnosti. CNF sepsala návrh, který spadá do dvou stěžejních oblastí vybraných vládou v Plánu obnovy a odolnosti, tj. do oblasti „Spravedlnost a zaměstnanost. Návrh zdůrazňuje, že jakoukoli reformu soudního systému nelze koncipovat pouze na základě rozpočtu, ale musí být koncipována a zaměřena na neustálé zlepšování služeb nabízených občanům a podnikovým službám. Tohoto cíle lze dosáhnout soustředěním práce na tři hlavních směry, které úzce souvisejí:

- racionalizace a zjednodušení stávajícího právního rámce;
- investice do organizace/managementu sektoru justice;
- školení odborníků na vysoké úrovni pro řízení justice a stanovení kompetencí personálu.

Lucembursko

Lucemburská advokátní komora (LAK) byla svědkem některých útoků na princip profesního tajemství/povinnosti mlčenlivosti. Některé nové evropské právní počiny, jako je směrnice DAC-6, se stávají příležitostmi, jak se pokusit narušit princip důvěrného vztahu mezi advokátem a klienty. Někdy se jedná jen o nedostatek znalostí lucemburských úřadů o právních principech, na kterých je stavěna advokátní profese, někdy jsou ovšem úřady vystaveny mezinárodnímu tlaku. LAK je ostražitá a velmi aktivní při prosazování základních principů advokacie, zatímco stále spolupracuje úzce s vládou a zákonodárci.

Lucemburská advokátní komora rovněž pocítila negativní tlak, pokud jde o její privilegia samosprávného orgánu, a v současné době je v mírném rozporu s vládou, pokud jde o správné provádění směrnice o proporcionalitě

Nizozemí

Nizozemská advokátní komora (NAK) se aktivně věnuje zvyšování povědomí o zranitelnosti advokátů, a to v návaznosti na vraždu advokáta, který byl svědčil proti drogovému gangu. Obecně dochází k častějšímu násilí proti advokátům a NAK spolupracuje s justicií v roce 2021 představí konkrétní kroky, které se budou tomuto tématu věnovat, patří k nim vzdělávání advokátů a zvyšování jejich odolnosti, možnost využití skenu k prohlídce advokátních kanceláří zdarma a zajištění bezpečného prostoru (místnosti) pro advokáty čelící násilí, v rámci kterého si budou moci vyměňovat své „negativní“ zkušenosti s jinými právními profesionály, ale i novináři, státními úředníky apod.

NAK zavádí v roce 2021 novou povinnost advokátů stran uvedení jejich právního zaměření do seznamu advokátů; advokáti si uvedou min. jedno a max. čtyři právní zaměření.

Polsko

Pandemie má za následek omezení mnoha veřejných aktivit, která jsou velmi často implementována vládními nařízeními nikoliv zákonnou formou a bez vyhlášení výjimečného

stavu v Polsku. Pandemické právní předpisy byly obvykle přijímány bez řádné parlamentní debaty v rámci zrychleného legislativního procesu. Omezení obsažená ve vládních nařízeních jsou prováděna policií a veřejnou správou (hygienou) a porušení těchto omezení je pokutováno částkou ve výši maximálně 30 000 PLN. Tuto pokutu lze vymáhat okamžitě a dotyčná osoba se případně musí odvolat až poté k soudu.

V době pandemie byl přístup k soudům problematický a vyžadoval potřebu využití digitálních zdrojů (např. účast na videokonferencích soudu) nebo vyčkávání soudního jednání, které muselo být uskutečněno jen v bezpečných podmínkách. Toto zapříčinilo odkládání soudních jednání a vydávání rozhodnutí.

Slovensko

V politickém prohlášení nové vlády z dubna 2020 nové ministerstvo spravedlnosti oznámilo záměr vytvořit Nejvyšší správní soud s kárnou působností nad soudci a notáři a „případně nad jinými právníckými profesemi“. Slovenská advokátní komora se dosud těšila úplné nezávislosti v oblasti kárného řízení a vyjádřila znepokojení nad touto plánovanou změnou, která před jejím sdělením nebyla projednána se Slovenskou advokátní komorou. Kromě problematiky kárné kompetence je obecně odbornou veřejností ustavení Nejvyššího správního soudu vítáno.

Během první pandemické vlny v březnu 2020 změnila Slovenská advokátní komora formát vzdělávání advokátů a koncipientů do online podoby – webinářů a přednášek. Pravidelné týdenní webináře se těší vysokému zájmu a zůstanou součástí učebních osnov v budoucnu.

Slovenská advokátní komora podala návrh na změnu zákona o advokacii, který by částečně umožnil poskytování informací o probíhajících kárných řízeních, aby bylo možné zajistit nezbytnou transparentnost, avšak při zachování důvěrnosti a profesního tajemství. Problematika publicity a možnosti informovat více o kárných řízeních vedených proti advokátům je předmětem debat již mnoho let.

Slovinsko

Na konci roku 2019 dokončila Slovinská advokátní komora (SAK) ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity v Lublani a Právnickou fakultou Univerzity v Mariboru rozsáhlou novelu zákona o advokacii, jejíž cílem je zlepšit postavení advokátní komory a aktualizaci příslušných právních řešení, jak to vyžaduje vývoj v justici i ve společnosti obecně. Návrh zákona o advokacii byl předložen ministerstvu spravedlnosti v dubnu 2020 a v nejbližší době bude připraven jako materiál do legislativního procesu.

Situace vyvolaná pandemií přiměla slovinskou advokátní komoru, aby započala komunikaci se svými členy online prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. Proto se v roce 2020 konaly advokátní zkoušky, sliby nových advokátů doprovázející jejich zápis do seznamu právníků, schůze orgánů SAK a etické komise distančně.

Španělsko

Španělská národní advokátní komora (CGAE) přijala v průběhu roku 2019 nový etický kodex. Tento kodex je přizpůsoben nové technologické realitě, poskytuje silnější ochranu klientům a

posiluje princip profesního tajemství. Všechny tyto změny se uskutečnily v návaznosti na změny evropských předpisů.

CGAE spolupracuje s vládou na podpoře mediace a zajištění osvědčených postupů v oblasti mediace pro advokáty a ostatní právnické profese.

Velká Británie - Law Society Anglie a Walesu (zastupující Solicitory)

EU advokáti usazení v Anglii a Walesu pro Brexitu mohou v Anglii a Walesu nadále působit.

Možnosti výkonu jejich profese jdou nad rámec možností uvedených v po-Brexitové dohodě o spolupráci mezi VB a EU. Přes fakt, že unijní předpisy se na území VB již nepoužijí, k nim patří i 2 advokátní směrnice týkající se volného pohybu advokátních služeb a usazování advokátů, advokátům z EU byla ponechána veškerá klíčová práva pro výkon právních služeb na území VB. Advokáti mohou poskytovat právní služby pod profesním titulem své domovské země v právu své domovské země, právu Evropské unie a mezinárodním právu veřejném. Mohou poskytovat právní služby v anglickém, velšském, skotském a severoirském právu (včetně přípravy smluv), s jedinou výjimkou, a to tzv. „vyhrazených právních činností“; mohou působit v rámci rozhodčího řízení, smířčího řízení, mediace a dalších formách alternativního řešení sporů; mohou zaměstnávat, být zaměstnáni a být partnery advokátních kanceláří. Od září roku 2021 se mohou rekvalifikovat na britské solicitory složením nově zavedené advokátní zkoušky.

Ukrajina

Prezident Volodymyr Zelenský představil návrh ústavního zákona č. 1013 „O zrušení monopolu advokátů“ s cílem zajistit každému právo na profesionální právní pomoc. Monopolem advokátů se rozumí výlučné právo advokáta pro zastupování klientů před soudem a v rámci trestního stíhání, jak je zakotveno v ukrajinské ústavě v čl. 131-2 z roku 2006. Tyto změny měly zlepšit ústavní základ spravedlnosti a zajistit realizaci principu právního státu a zaručit každému právo na spravedlivý proces a rozhodování ve věci nezávislým a nestranným soudem. Návrh zákona nebyl dosud přijat.

Shrnutí činnosti bruselské zástupkyně za duben 2021 (pro informaci)

Stálá zástupkyně začátkem dubna zpracovávala **vybrané podklady MEZ pro jednání dubnového představenstva** a následně **vybrané podklady MEZ pro jednání květnového představenstva**.

Dne 7. dubna se zástupkyně spolu s JUDr. Mokřým zúčastnila tzv. country visit k odpovědi ČAK na veřejnou konzultaci pro přípravu Výroční zprávy o právním státu Komise za rok 2021. Na rozdíl od loňského roku, kdy se jednání kromě zástupců ČAK zúčastnili i zástupci Exekutorské komory, v letošním roce bylo jednání věnováno pouze ČAK. Komise položila ČAK několik doplňujících otázek k zasláné odpovědi, zejména: jak pandemie COVID-19 ovlivnila činnost advokátů v ČR; jak bychom zhodnotili obecně podmínky pro výkon advokacie v ČR a zda spatřujeme nějaké systémové nedostatky; ohledně stavu implementace systému právní pomoci, kterou zajišťuje ČAK; ohledně stavu digitalizace justice v ČR, digitalizace advokacie a aktuálních nedostatků; podrobnosti ohledně novely Insolvenčního zákona; ohledně přístupu k soudům a dopadům pandemie na přístup ke spravedlnosti; a ohledně stanovisek ČAK publikovaných v souvislosti s nouzovým stavem. Zástupkyně přípravu odpovědi konzultovala s předsedou, tajemníkem a dalšími relevantními osobami v rámci ČAK. Jednání bylo velice úspěšné a spolupráci s odborem p. Crabita v rámci DG JUST lze považovat za ustálenou a oboustranně přínosnou. Jelikož zprávy o právním státu budeme připravovat každoročně a jedná se o poměrně rozsáhlý dokument, zástupkyně by byla velmi ráda za průběžné poskytování relevantních informací ze strany odborných sekcí ČAK, expertů, odboru legislativy a skupiny VOPOZA.

Stálá zástupkyně dále revidovala překlady odboru MEZ, zejména překlad newsletteru CCBE a dále zpracovala odpovědi na několik dotazů zahraničních delegací. Zajímavý byl zejména dotaz francouzské delegace ohledně interpretace čl. 66 revidovaného nařízení 2019/1111 (Brusel II a), jež nabude účinnosti 1. srpna 2022. Z obdržené komunikace vyplývá, že ve Francii je v určitých případech možné uzavřít před notářem mimosoudní rozvodovou dohodu, a to i v případě, že se řeší otázky péče o děti. Čl. 66 revidovaného nařízení specifikuje vydávání osvědčení, francouzská advokacie má zájem na tom, aby toto osvědčení vydávali komorou ustanovení advokáti se specifickými znalostmi a zkušenostmi v oblasti rodinného práva, který zajistí, že bude sledován nejlepší zájem dítěte, na rozdíl od stávajícího formalistického přístupu notářů.

Zástupkyně dále připravila dopis Ministryni spravedlnosti a podklady pro jednání předsedy ČAK ohledně možného financování z unijních zdrojů, zejména pak z Nástroje pro oživení a odolnost. Na základě tohoto jednání zástupkyně zpracovala ještě doplňující podklad o vybraných výzvách EK, který je samostatným podkladem pro představenstvo.

Dne 13. dubna se zástupkyně zúčastnila online jednání bruselských zástupců pod záštitou CCBE. Předmětem tohoto jednání bylo sdílení zkušeností z přípravy příspěvků ROL na národní

úrovni a úrovni CCBE, přičemž zástupci se dohodli na sdílení otázek, jež Komisi podrobněji zajímají. Diskutoval se dále společný postup ohledně distribuce připraveného otevřeného dopisu pro jednání trialogu ve věci e-evidence a dále distribuce stanoviska návrhu nařízení e-CODEX. Tajemník informoval o schůzce Presidency s komisařem Reyndersem a o požadavku CCBE na vytvoření nové pracovní skupiny Evropské komise na vysoké úrovni, která by se věnovala otázkám digitalizace justice. O tomto bodu se následně vedla rozsáhlejší debata. Dále se diskutoval návrh nařízení na posílení mandátu Europolu, jeho úskalí a zástupci byli informováni o jednání s belgickým stínovým zpravodajem EP. Zástupkyně v rámci jednání zjišťovala postoj CCBE ke Compact and Forum, informovala CCBE o přípravě iniciativy EP, dotazovala se na další postup v rámci prosazování přípravy Evropské úmluvy o advokátní profesi a informovala o jednání výboru JURI ohledně Statutu evropské asociace.

Zástupkyně spolu s JUDr. Vráblíkovou revidovala informace pro CCBE ohledně implementace V. AML směrnice a rovněž konzultovala připravovanou strategii CCBE pro zajištění jednotného přístupu evropské advokacie pro případ, že by připravovaný návrh nařízení dopadal na advokáty nebo zakotvoval unijní supervizi advokacie. Z poslední komunikace s Komisí vyplynulo, že návrhy budou zveřejněny v červnu tohoto roku, do té doby tedy nic není rozhodnuto. Zástupkyně na dubnovém představenstvu ve Shrnutí činnosti informovala o nové zprávě OECD, která je k advokacii velmi kritická. Dne 12. dubna dále zveřejnil Europol svou zprávu s názvem „Hodnocení rizik závažné a organizované trestné činnosti v EU“. Zpráva hovoří i o praní špinavých peněz v EU, přičemž hovoří o advokátech jako o obětech, komplicích, ale i partnerech v boji proti organizovanému zločinu (s. 20–23 a s.99). Zpráva je dostupná zde: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment>

Dne 19. dubna zástupkyně sledovala online debatu UIA na téma „Soudní jednání vedená na dálku za použití moderních technologií“. Tentokrát se jednalo o moderovanou diskusi se třemi hlavními řečníky – panem Robinem Knowlesem, soudcem vrchního soudu Anglie a Walesu, pařížským advokátem Stéphanem Bonifassim a presidentkou Mexické národní advokátní komory Claudií Elenou de Buen Unnou. Nejzajímavější příspěvky do diskuse pronesl nepochybně pan soudce Knowles, který se tomuto tématu dlouhodobě a podrobně věnuje. Uvedl zejména, že se nejedná o záležitost, kterou by si mohly profese řešit individuálně nebo by ji mělo vyřešit pouze soudnictví, je potřeba postupovat společně. Několikrát zdůraznil potřebu výzkumu nejen ohledně kvantifikace uskutečněných soudních jednání, ale jejich reálných dopadů, výhod, nevýhod, srovnání relevance online výsledků apod. Pan Bonifassi opakovaně uvedl, že Francie je dosud poměrně rezistentní. V rámci pandemie se činnost soudů téměř zastavila. Občanským a obchodním věcem nebyla věnována přílišná pozornost, trestní ano, nicméně v trestní oblasti se vznesla vlna nevole jak ze strany soudců, tak i advokátů (CNB). Zápis je k dispozici na odboru MEZ.

Dne 21. dubna se zástupkyně zúčastnila online jednání výboru pro sledovací aktivity CCBE. Předmětem tohoto jednání byla jednak finalizace CCBE Stanoviska k posílení mandátu Europolu, diskutovalo se rovněž o spuštění dodatečné konzultace ohledně Budapešťské úmluvy

a Protokolu o kyberkriminalitě. Výbor dále rozebíral uniklý dokument – návrh pravidel umělé inteligence, který se může značně lišit od finální verze, nicméně tato verze návrhu vzbuzuje řadu otázek, které bude třeba řešit napříč CCBE výbory. Předseda výboru informoval o případu masového sledování německých zpravodajských služeb a o dalším postupu, neboť žádosti CCBE o intervenci před ESLP bylo vyhověno.

Zástupkyně se dále **dne 24. dubna zúčastnila online jednání trestního výboru CCBE**. Jednání se zúčastnil zástupce Evropské komise pan Fabien Le-Bot z odboru procesních záruk EK, který informoval přítomné o zprávě Komise o uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem, která byla publikována 31. března tohoto roku a je dostupná zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0144&from=EN>. Členové výboru byli dále informováni o jednání CCBE se zástupci Úřadu evropského veřejného žalobce, které dle Presidentky CCBE bylo velmi otevřené, neformální a je v zájmu CCBE se pokusit tuto formu spolupráce ustálit. Výbor následně diskutoval právě o formě spolupráce – zatímco některé delegace (Francie) by měly zájem o vytvoření samostatného výboru, ostatní jsou toho názoru, že by tuto roli mohl plnit trestní výbor s tím, že pravidelná setkání budou přístupná všem, stejně jako je tomu v případě Agentury EU pro základní práva.

Ve dnech **26. a 27. dubna se zástupkyně zúčastnila online konference na vysoké úrovni s názvem „For a People Centred e-Justice“**, kterou uspořádalo Portugalské předsednictví v Radě. Program konference (k dispozici zde: <https://hopin.com/events/for-a-people-centred-e-justice>) sestával z odborných panelů na řadu témat – justice dnes a zítra; nezbytné prvky justice zaměřené na člověka; nové technologie a přístup ke spravedlnosti; digitální transformace soudnictví; změny notářské praxe; spravedlnost v době pandemie; role advokacie v podpoře digitalizace justice; a další. Stálá zástupkyně zpracuje poznámky z konference do přehledového článku v Advokátním deníku.

Zástupkyně dále vypracovala **Aktuality z EU za duben 2021**. Zástupkyně dále **kontinuálně informuje (nejen) členy ČAK**. Je nadále k dispozici všem členům představenstva ČAK a expertním výborům a uvítá jakékoliv ad hoc podněty, otázky, či postřehy, ať už z již sledovaných témat, či nových, jež nebyly dosud diskutovány.

Reakce CCBE na návrh nařízení o posílení mandátu Europolu

(pro informaci)

Stálá zástupkyně ČAK v Bruselu informuje představenstvo o novém Stanovisku Rady evropských advokátních komor (CCBE) **k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2016/794, pokud jde o spolupráci Europolu se soukromými subjekty, zpracování osobních údajů Europolem na podporu vyšetřování trestné činnosti a úlohu Europolu v oblasti výzkumu a inovací.**

Kontext:

Strategie bezpečnostní unie EU z července 2020 vykreslila obraz rychle se vyvíjejícího prostředí bezpečnostních hrozeb v celé Unii a stanovila řadu kroků k tomu, aby bezpečnostní politika Unie obstála i v budoucnu, řešila vyvíjející se hrozby a vybuodovala silný evropský bezpečnostní ekosystém. Klíčovým prvkem strategie je plánované posílení mandátu Europolu. Tato iniciativa vzešla z Rady EU na návrh členských států. Je součástí balíčku opatření, který Komise předložila v prosinci 2020 s cílem posílit reakci EU na terorismus, včetně návrhu, kterým se mění nařízení o Schengenském informačním systému s cílem umožnit Europolu vkládat údaje do SIS. Návrh rozšiřuje stávající mandát Europolu mimo jiné s cílem umožnit agentuře účinně spolupracovat se soukromými subjekty a podporovat vyšetřování členských států s použitím rozsáhlých, komplexních datových souborů, posílit její úlohu v oblasti výzkumu a inovací a zlepšit spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce.

Návrh stanoví nové pravomoci, které mají být Europolu uděleny ke zpracování osobních údajů „na podporu trestního vyšetřování mimo kategorie subjektů údajů uvedených v příloze II“ (článek 18a), k předání operativních osobních údajů jinému orgánu Unie, úřadu nebo agentuře „považuje-li to za nezbytné pro plnění úkolů uvedených subjektů“ (článek 24), přijímat osobní údaje přímo od soukromých subjektů a zpracovávat tyto osobní údaje „aby se zabránilo šíření on-line obsahu souvisejícího s terorismem nebo násilným extremismem v krizových situacích“ (článek 26a), a zpracovávat osobní údaje pro výzkumné a inovační účely (článek 33a).

Evropský parlament (výbor LIBE) aktuálně připravuje svou zprávu k tomuto návrhu. Ta bude zveřejněna začátkem května a následně proběhne připomínkové řízení. Z jednání se zpravodajem vyplynulo, že postoj EP a CCBE k návrhu má mnoho průsečíků. Pokud by se však návrh zprávy podstatně odchyloval od našich obav, bude prostor jej připomínkovat po dobu 2 měsíců od zveřejnění.

Stanovisko CCBE:

CCBE prostřednictvím svého výboru pro sledovací aktivity, podrobila návrh nařízení analýze a připravila Stanovisko, o kterém bude hlasováno elektronicky dne 6. května 2021. Stálá zástupkyně a česká delegace při CCBE se na přípravě stanoviska podílela. Návrh nařízení vyvolává řadu otázek, CCBE ve Stanovisku adresuje zejména následující:

1. **CCBE má za to, že pojmy "národní bezpečnost", "boj proti terorismu", prevence "násilného extremismu"; jakož i vyvolání domnělé potřeby řešit krizové situace často používají státy a jiné orgány k odůvodnění domnělé nutnosti získat přístup k osobním údajům.** Hlavním problémem v tomto ohledu je absence jakékoli mezinárodně uznávané společné definice těchto pojmů, což soudům ztěžuje účinné zajištění toho, aby kontrolní opatření splňovala podmínky toho, co je nezbytné a přiměřené. CCBE se domnívá, že jakýkoli přímý nebo nepřímý přístup k osobním údajům občanů prováděný státem by měl spadat do mezí právního státu, a vzhledem k tomu, že by představoval zásah do základních práv, musí být přiměřený, a zejména musí být omezen na minimum, pokud jde o rozsah dohledu a dobu uchovávání údajů.
2. **CCBE obzvláště znepokojena dopady, který může mít jakékoli opatření EU na přístup Europolu k osobním údajům na profesní tajemství nebo na ochranu důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem.** Zdůrazňuje, že poskytovatelé internetových služeb a/nebo orgány činné v trestním řízení a Europol by měli být povinni zajistit, aby technologie používané ke shromažďování, zpracování a výměně osobních údajů mezi nimi zaručovaly, že nebude obecně zasahováno do údajů chráněných profesním tajemstvím. V každém případě by orgány činné v trestním řízení měly být povinny používat všechny dostupné technologické prostředky k tomu, aby materiál chráněný profesním tajemstvím byl chráněn mimo rámec dohledových operací nebo shromažďování, uchovávání, zpracování a předávání osobních údajů. Rozvoj této technologie by měl být prioritou.
3. **CCBE se domnívá, že jakákoli dohledová činnost prováděná donucovacími orgány musí být regulována s odpovídající specifičností a transparentností.** Tato zásada se musí vztahovat i na Europol. Každé evropské opatření týkající se pravomocí Europolu přistupovat k osobním údajům proto musí podléhat účinné legislativní kontrole v jasném regulačním rámci. Současná legislativní kontrola a navrhovaná ustanovení o posílení nepostačují k zajištění účinného demokratického dohledu nad činnostmi Europolu. Pokud jde o rizika a hrozby pro základní práva způsobené zpracováním osobních údajů donucovacími orgány a Eupolem, nařízení by mělo stanovit konkrétnější pravomoci a odpovědnost a účinné sankce a další vhodné důsledky v případě zjištění porušení základních práv.
4. **CCBE zdůrazňuje, že návrh nesmí Europolu umožnit přímou výměnu informací se soukromými stranami, aby nedošlo k obcházení potřeby předchozího soudního povolení a nezávislého a nestranného systém dohledu.**
5. Dále podotýká, že nařízení o Europolu stanoví, že dotčené subjekty údajů mohou podat stížnost u EIOÚ v případě neoprávněného zpracování osobních údajů Eupolem (článek 47). Každá osoba, která utrpěla škodu v případě protiprávního zpracování údajů, má dále právo obdržet od Europolu náhradu škody v souladu s článkem 340 SFEU a má právo podejte žalobu proti Europolu u Soudního dvora nebo u vnitrostátních soudů proti členským státům. **CCBE se však domnívá, že tyto prostředky nápravy by měly být**

- posíleny v rámci samotného Europolu, aby dotčené osoby mohly vykonávat svá práva podle čl. 7 a čl. 8 Listiny.**
6. **Europol musí před jakýmkoli předáním osobních údajů soukromým stranám zajistit, aby údaje byly přiměřené, relevantní a aktuální.** To má významný dopad například pokud se údaje týkají trestního řízení, jehož výsledkem byl zprošťující rozsudek.
 7. **CCBE se domnívá, že Europol by neměl být vůdčím Agenturou k vývoji nových technologických řešení založených na AI pro donucovací orgány.** CCBE skutečně zdůrazňuje, že je stále zapotřebí mnoho diskusí, aby bylo možné kriticky posoudit, jakou úlohu by měly hrát nástroje AI v oblasti vymáhání práva a trestního soudnictví. Je možné, že používání AI by mohlo přispět k prevenci nebo řešení trestných činů, rizika zaujatosti a diskriminace určitých skupin ve společnosti jsou však vysoká a hrozba hromadného dohledu ze strany systémů AI představuje riziko pro otevřenou a pluralitní společnost.
 8. **Není úkolem Europolu, jakožto Evropské agentury pro prosazování práva, aby hrál klíčovou úlohu při prosazování etické, důvěryhodné a lidské umělé inteligence podléhající spolehlivým zárukám, pokud jde o bezpečnost a základní práva.** Pokud je třeba vyvinout technologie založené na AI pro systémy spravedlnosti a vymáhání práva na evropské úrovni, mělo by být nejprve na evropském zákonodárci, aby výše uvedené záruky vytvořil otevřeným a transparentním způsobem.

Česká advokátní komora
JUDr. Vladimír Jirousek
předseda
Kaňkův palác
Národní 16
110 00 Praha 1
datová schránka: n69admd

Věc: Upozornění na problematiku aspekty zamýšlené náhrady elektronického podpisu identifikací v rámci služby BankID

Vážený pane předsedo,

obracím se na Vás jménem společnosti První certifikační autorita, a.s. se sídlem Podvinný mlýn 2178/6, 19000 Praha 9 – Libeň, IČO: 26439395 („I.CA“). I.CA dlouhodobě působí na trhu poskytování služeb vytvářejících důvěru pro elektronické transakce včetně zajištění služby elektronických podpisů a více než rok v oblasti elektronické identifikace. Mezi nejvýznamnější klienty I.CA patří orgány veřejné moci a bankovní instituce. Účelem tohoto odborného stanoviska za použití právní analýzy je upozornit na skutečnost, že záměnou významů pojmů „elektronická identifikace“ a „elektronický podpis“ může dojít k řadě nedorozumění, ježž dopad nemusí být v současné době zcela zřejmý, a to ani odborníkům.

Dne 01.01.2021 nabyla účinnosti novela zákona č. 21/1992 Sb., o bankách („bankovní zákon“),¹ která do českého právního řádu zavedla **nový nástroj elektronické identifikace**, a to bankovní identitu neboli tzv. BankID. BankID je nástroj poskytovaný bankami, který má primárně zajistit sjednocení elektronické identifikace pro účely digitální komunikace a umožnit tak dosavadním uživatelům elektronického bankovního komunikaci nejen s veřejnoprávními subjekty při vyřizování jejich agendy, ale rovněž se subjekty soukromého práva (např. s pojišťovny, dodavateli elektřiny a plynu apod.). V tomto rámci má služba BankID sloužit jako klíčový nástroj pro rychlejší digitalizaci a naplnění práva fyzických a právnických osob na poskytnutí digitálních služeb, jakož i souvisejícího práva činit digitální úkon ve smyslu zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů („zákon o digitálních službách“).

Rozsah služeb, které je možné v rámci BankID využít, je uvedený v § 1 odst. 4 písm. c) bankovního zákona. Podle něj by mělo být možné kromě elektronické identifikace využít bankovní přihlašovací údaje také k podepisování transakcí a dokumentů. Například v případě Komerční banky je tato služba nazývána MůjPodpis a díky ní by občané měli získat jednotný a jednoduchý přístup nejen do online prostředí státní správy či klientské zóny soukromých subjektů, ale obecně k širokému spektru digitálních služeb.

V této souvislosti je nicméně nutné si uvědomit, že službu podpisu nabízenou v rámci BankID bude možné využít pouze v omezených případech, kdy jsou pro platné právní jednání dostačující **nižší formy e-podpisu**.

¹ Předmětná novela bankovního zákona byla konkrétně přijata zákonem č. 49/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

V řadě případů naopak existuje zákonný požadavek na vyšší formy e-podpisu, u nichž službu podpisu nabízenou v rámci BankID nebude možné využít, neboť pro tyto účely nezajišťuje dostatečnou úroveň bezpečnosti, jak bude vysvětleno níže.

Považujeme proto za potřebné upozornit na problematické aspekty v souvislosti se zaváděním služby BankID, zejména v souvislosti s podpisem. V poslední době totiž proběhla silná mediální kampaň, která v důsledku zjednodušení celé problematiky zaměňuje oba instituty a mylně předpokládá, že vyšší formy elektronického podpisu potřebné pro komunikaci s veřejnoprávními orgány bude možné nahradit podpisem v rámci BankID². Takový výklad je však v příkrém rozporu s evropskou a národní úpravou upravující minimální požadavky a právní účinky elektronických podpisů.

V této souvislosti je zejména podstatné, že elektronický podpis v rámci BankID **nezajišťuje dostatečnou úroveň bezpečnosti elektronické komunikace** v souladu s evropskou úpravou přijatou v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23.07.2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu („nařízení e-IDAS“). Nařízení e-IDAS totiž nastavilo minimální úroveň zabezpečení v rámci elektronické komunikace, kterou však **služba BankID pro elektronický podpis nesplňuje.**

Je to dáno tím, že BankID coby nástroj elektronické identifikace je odlišný nástroj s odlišným účelem než elektronický podpis. Zatímco totiž elektronický podpis je jednou ze služeb vytvářejících důvěru a jeho umístění pod dokument potvrzuje skutečný **projev vůle**, elektronická identifikace slouží **pouze jako prostředek k prokázání identity osoby a nikoli k projevu vůle**. Služba MůjPodpis tak představuje **výrazně nižší formu e-podpisu** (prostý podpis) než elektronický podpis ve smyslu nařízení e-IDAS. V tomto dopise bychom Vás proto chtěli upozornit na nejproblematictější aspekty podpisu BankID ve vztahu k zajištění dostatečné úrovně bezpečnosti, které je třeba nepřehlížet, aby elektronická komunikace i nadále splňovala minimální bezpečnostní standardy.

1. Problematické aspekty v souvislosti s podpisem v rámci služby BankID

Jak bylo uvedeno, oprávnění bank poskytovat identifikační služby, kam spadají i služby poskytované v rámci BankID, je nově upraveno v § 1 odst. 4 písm. c) bankovního zákona. Toto ustanovení bankám mimo jiné umožňuje vykonávat *“podnikatelskou činnost spočívající v poskytování elektronické identifikace, autentizace a služeb vytvářejících důvěru...”*. Bankovní zákon přitom upravuje pouze požadavky na používání BankID a neuvádí detailnější požadavky na elektronický podpis. Je to dáno samotnou podstatou BankID, které je tvořeno pouze přihlašovacími údaji do internetového bankovníctví a představuje prostředek elektronické identifikace ve smyslu nařízení e-IDAS.

² Např: <https://www.novinky.cz/finance/clanek/bankovni-identita-ma-mit-jednotny-standard-40358226>,
<https://archiv.ihned.cz/c1-66903310-bankovni-identita-znamena-prulom-v-on-line-overovani-totoznosti>,
<https://www.systemonline.cz/sprava-dokumentu/digitalni-podpis-s-bankovni-identitou.htm>

Na rozdíl od vyšších forem elektronického podpisu **není nutné vystavit k BankID prostředek pro vytvoření elektronického podpisu³ či kvalifikovaný certifikát**. Přitom všechny formy podpisu bez prostředku pro vytvoření elektronického podpisu, který k vytvoření podpisu využívá **jedinečná data**, lze považovat jen za pouhý **prostý elektronický podpis**. Ten je ovšem v mnoha případech nedostačující. Elektronický podpis vytvořený v rámci BankID tak v žádném případě nesplňuje požadavky vyšších forem podpisu a pro účely právních účinků by bylo možné jej považovat jedině za **prostý elektronický podpis**. Novela bankovního zákona tedy na jedné straně počítá s širokým využitím bankovní identity, ale zároveň nevytváří dostatečné podmínky pro takové široké využití, zejména pokud jde o podpis jako další službu vedle elektronické identifikace jako primární funkce.

Oproti tomu je ovšem nutné upozornit na § 4 odst. 1 písm. d) zákona o digitálních službách, který zavádí **fikci podpisu**. Jejím prostřednictvím umožňuje nahradit vyšší formy elektronického podpisu prostředkem elektronické identifikace. Rovněž uvádí způsoby, kterými lze učinit digitální úkon a dosáhnout tak platného právního jednání se všemi následky. Výslovně také uvádí, že digitální úkon jako projev vůle adresovaný orgánu veřejné moci může uživatel činit prostřednictvím: (a) své datové schránky, (b) kontaktního místa veřejné správy v případě digitálního úkonu, o kterém tak stanoví prováděcí právní předpis, (c) sítě elektronických komunikací dokumentem podepsaným **uznávaným elektronickým podpisem** nebo opatřeným uznávanou elektronickou pečetí za podmínek stanovených jinými zákony a (d) **informačního systému veřejné správy umožňujícího prokázání totožnosti uživatele služby s využitím elektronické identifikace, autorizaci digitálního úkonu uživatelem služby a zpětné prokázání projevu vůle uživatele služby učinit digitální úkon**, nebo (e) jiného způsobu, pokud tak stanoví právní předpis. Fikci podpisu by tedy uznávaný elektronický podpis jako projev vůle mohl být při komunikaci vůči orgánům veřejné moci **nahrazen prokázáním totožnosti s využitím BankID**.

Právě popsaná právní úprava, která rozšiřuje fikci podpisu a umožňuje nahradit uznávaný elektronický podpis jako vyšší formu podpisu prostředkem elektronické identifikace, je v **přímém rozporu** jak s nařízením e-IDAS, tak se zákonem o službách vytvářejících důvěru.

1.1. Nesoulad s nařízením e-IDAS

Ačkoliv důvodová zpráva k návrhu novely bankovního zákona, kterým se zavádí BankID, stejně jako důvodová zpráva k zákonu o digitálních službách shodně uvádějí, že jejich úprava vychází z nařízení e-IDAS, není to úplně pravdivé. Při bližším seznámení s nařízením e-IDAS je totiž zřejmé, že způsob, kterým se Česká republika snaží obejít požadavky na elektronický podpis nahrazením elektronickou identitou je **v rozporu nejen s jednotlivými relevantními ustanoveními nařízení e-IDAS, ale i s jeho celkovým smyslem**.

Nařízení e-IDAS předně **striktně odlišuje instituty elektronického podpisu a elektronické identity**, které jsou v rámci BankID zaměňovány. Elektronická identita, kterou představuje BankID, se tedy podle nařízení e-IDAS **nerovná elektronickému podpisu**.

³ Prostředek pro vytvoření elektronického podpisu je definován v čl. 3 odst. 22 nařízení e-IDAS jako "konfigurované programové vybavení nebo technické zařízení, které se používá k vytváření elektronických podpisů." V praxi jde o prostředek vytvářející jedinečná data k autorizaci podpisu, typicky čipová karta.

Pokud jde o konkrétní úpravu elektronických podpisů, nařízení e-IDAS obsahuje jednak obecnou definici elektronického podpisu (čl. 3 odst. 10) a dále se věnuje vyšším formám elektronického podpisu, když stanoví požadavky a určuje jejich vlastnosti s ohledem na různé stupně důvěryhodnosti. Jde o **zaručený elektronický podpis** (čl. 3 odst. 11) a z něj odvozený **kvalifikovaný elektronický podpis** (čl. 3 odst. 12). Zaručený elektronický podpis i kvalifikovaný elektronický podpis jsou potom na rozdíl od prostého elektronického podpisu založeny na technologii tzv. **asymetrické kryptografie**, která umožňuje zajistit integritu dat (kryptografický elektronický podpis se při jeho vytvoření vypočítá i z obsahu podepisovaných dat).

Jedním ze čtyř požadavků na **zaručený elektronický podpis** uvedených v čl. 26 nařízení e-IDAS je dále možnost zjistit jakoukoliv **následnou změnu**.⁴ Oproti tomu **kvalifikovaný elektronický podpis** kromě uvedených základních požadavků vyžaduje ještě dvě podstatné náležitosti k zaručení identity podepsané osoby, a tedy že je: (i) založen na **kvalifikovaném certifikátu** (prokazujícím identitu přes výlučné ovládání tzv. soukromého klíče) a (ii) vytvořen **kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisu** (certifikovaná čipová karta nebo USB token slouží k autorizaci podpisu). Zaručený elektronický podpis tak na rozdíl od kvalifikovaného podpisu nezaručuje se značnou úrovní důvěry identitu podepsané osoby, neboť tyto náležitosti k prokázání identity nevyžaduje.

Z uvedených požadavků na vyšší formy podpisu je zřejmé, že **službu MůjPodpis** poskytující elektronický podpis v rámci BankID **v žádném případě nelze považovat za zaručený či dokonce kvalifikovaný elektronický podpis** dle nařízení e-IDAS. Vyplývá to už jen z toho, že nespĺňuje podmínku zajištění integrity dat.

V této souvislosti je dále podstatný bod 49 preambule a související čl. 25 nařízení e-IDAS. Oba shodně uvádějí zásadu, že elektronickému podpisu by neměly být upírány právní účinky na základě skutečnosti, že má elektronickou podobu nebo že nespĺňuje požadavky na kvalifikovaný elektronický podpis. Bod 49 v preambuli dále výslovně uvádí, že *„Právní účinky elektronických podpisů v členských státech by však měly být vymezeny vnitrostátním právem, s výjimkou požadavků stanovených v tomto nařízení, podle něhož by měl mít kvalifikovaný elektronický podpis rovnocenný právní účinek jako podpis vlastnoruční“*. Nařízení e-IDAS tak předpokládá, že členské státy si mohou **různě upravovat pouze použitelnost/právní účinky** elektronických podpisů (pokud nezmění skutečnost, že kvalifikovaný elektronický podpis bude rovnocenný vlastnoručnímu podpisu). Rozhodně ale **neumožňuje, aby členské státy nahrazovaly zaručený či kvalifikovaný elektronický podpis nižšími formami elektronického podpisu**.

Pokud tedy členský stát do svého právního řádu zavede nějakou nižší formu elektronického podpisu, jako je tomu v případě prostého podpisu v rámci BankID, **nemůže jej používat jako náhradu zaručeného či kvalifikovaného elektronického podpisu**. Tím spíše pak nařízení e-IDAS **nepřipouští nahrazování elektronických podpisů identifikačními prostředky**. S podmínkami, které nařízení e-IDAS klade na elektronické podpisy, je tedy § 4 odst. 1 písm. d) zákona o digitálních službách v **hrubém rozporu**.

⁴ Dle čl. 26 nařízení e-IDAS musí zaručený elektronický podpis splňovat následující požadavky: (i) je jednoznačně spojen s podepisující osobou, (ii) umožňuje identifikaci podepisující osoby, (iii) je vytvořen pomocí dat pro vytváření elektronických podpisů, která **podepisující osoba může s vysokou úrovní důvěry použít pod svou výhradní kontrolou** a d) je k datům, která jsou tímto podpisem podepsána, **připojen takovým způsobem, že je možné zjistit jakoukoliv následnou změnu dat**.

1.2. Nesoulad s vnitrostátní úpravou elektronických podpisů

V souladu s nařízením e-IDAS, které umožňuje, aby **právní účinky elektronických podpisů v členských státech** byly vymezeny vnitrostátním právem, přijala Česká republika vlastní právní úpravu elektronické komunikace na území České republiky v zákoně o službách vytvářejících důvěru. Kromě **kvalifikovaného a zaručeného elektronického podpisu** dle nařízení e-IDAS národní právní úprava navíc zavedla ještě třetí kategorii, a to **uznávaný elektronický podpis**. Jakékoliv nižší formy elektronického podpisu než kvalifikovaný, zaručený a uznávaný elektronický podpis pak představují **prostý elektronický podpis**.

Pokud jde o právní účinky konkrétních elektronických podpisů, ty jsou v zákoně o službách vytvářejících důvěru upraveny následovně:

- **Jednání veřejnoprávního orgánu:** Nejvyšší nároky na podpis jsou kladeny v případě veřejnoprávně podepisujícího nebo osoby při výkonu své působnosti, ty mohou dle § 5 k podepisování elektronických dokumentů použít pouze **kvalifikovaný elektronický podpis**.
- **Jednání vůči veřejnoprávnímu orgánu:** Nižší nároky jsou kladeny na komunikaci vůči veřejnoprávním orgánům, kdy dle § 6 k podepisování elektronických dokumentů lze použít pouze **kvalifikovaný a uznávaný elektronický podpis**.
- **Ostatní právní jednání:** Komunikace mezi soukromoprávními subjekty navzájem je nejméně formalizovaná, a proto klade nejnižší nároky na elektronický podpis. Dle § 7 zákona o službách vytvářejících důvěru lze k podepsání elektronického dokumentu použít **zaručený elektronický podpis, uznávaný elektronický podpis, případně jiný typ elektronického podpisu**.

Jiný typ elektronického podpisu představuje zbytkovou kategorii, kam se řadí všechny ostatní formy elektronického podpisu a souhrnně je lze označit za **prostý elektronický podpis**. Zatímco tedy v případě právního jednání vůči orgánům veřejné moci lze využít pouze vyšší formy elektronického podpisu založené na kryptografii (tedy jen kvalifikovaný a uznávaný elektronický podpis), forma zaručeného a prostého elektronického podpisu je dostačující **pouze pro jednání v soukromoprávních vztazích**.

Je přitom zřejmé, že elektronický podpis v rámci BankID, který je **založený na údajích pro elektronickou identifikaci a nikoliv na kryptografii, nesplňuje podmínky ani kvalifikovaného ani uznávaného a dokonce ani zaručeného podpisu**. Je proto nutné jej považovat za **prostý elektronický podpis**. Jako takový smí být využíván **pouze při jednání v soukromoprávních vztazích (zde může najít uplatnění)**, jak se ostatně doposud děje v případě vztahu mezi bankou a klientem,⁵ **ale nikoli při jednání vůči orgánům veřejné moci**, jak byl pravděpodobně záměr zákonodárce a jak nesprávně rozšiřují média či jiné veřejné zdroje.

Stejný závěr by platil, i kdyby se využil druhý z nabízených výkladů, podle kterého by se na BankID aplikovala fikce elektronického podpisu uvedená v § 4 odst. 1 písm. d) zákona o digitálních službách. I takový přístup by měl totiž za následek, že by při komunikaci s orgány veřejné moci byl ve skutečnosti připuštěn pouhý

⁵ V rámci elektronického bankovníctví už nyní klient dává příkazy k platbě, které nepodepisuje, ale pouze autentizuje pomocí různých prostředků. K platebnímu úkonu se elektronický podpis nevyžaduje.

prostředek pro elektronickou identifikaci, který není založený na kryptografii. I při aplikaci fikce elektronického podpisu by tedy došlo k porušení požadavků dle § 7 zákona o službách vytvářejících důvěru.

1.3. Nebezpečný trend snižujících se nároků na elektronický podpis

Fikce elektronického podpisu či jeho nahrazení prostředkem pro elektronickou identifikaci, ke kterému má dojít v případě využívání podpisu v rámci BankID, je vyústěním dosavadního neblahého trendu, kdy dochází jednak k povyšování nižších forem elektronického podpisu tak, aby i ony měly stejné právní účinky jako vlastnoruční podpisy a jednak k úplnému nahrazování podpisu jeho fikcí. K povýšení prostého elektronického podpisu (např. emailových patiček či různých PINů) na úroveň vlastnoručních podpisů již došlo na úrovni komunikace mezi soukromoprávními subjekty navzájem. Pokud jde o nahrazování podpisu fikcí, dochází k němu například v rámci systému datových schránek, kdy po jednoznačné identifikaci lze činit úkony prostřednictvím datové schránky, aniž by taková zpráva musela být elektronicky podepsána.

Projevem dalšího pokračování znepokojujícího trendu snižování nároků na elektronický podpis je rovněž § 6 zákona o digitálních službách, který sice ještě nenabyl účinnosti, ale umožňuje nahrazovat úředně ověřené vlastnoruční podpisy a uznávané elektronické podpisy **prostředky elektronické identifikace** spolu s dodatečným záznamem v portálu veřejné správy (§ 6 odst. 1 písm. b) či nahrazovat úředně ověřené podpisy využitím uznávaného podpisu spolu s ověřením v portálu veřejné správy (§ 6 odst. 2).⁶ Je otázkou, nakolik je tato úprava v souladu s nařízením e-IDAS, které z podstaty věci neumožňuje a nepripouští nahrazovat vyšší formy elektronického podpisu prostředky elektronické identifikace. Dále vyvstává otázka souladu s úpravou požadavků na elektronické podpisy dle typu jednání vymezených v zákoně o službách vytvářejících důvěru.

Všechny výše uvedené tendence sice na jedné straně chtějí zpřístupnit elektronickou komunikaci co nejširšímu počtu uživatelů, nicméně v případě prostých podpisů či fikce **rezignují na dostatečné zajištění bezpečnosti a důvěryhodnosti elektronických podpisů.** V době, kdy se nároky na bezpečnost elektronické komunikace zcela oprávněně s ohledem na existující rizika zvyšují, je takový vývoj legislativy, který naopak stále snižuje nároky na elektronický podpis, silně znepokojující.

2. Závěr

S ohledem na výše uvedené jsme silně znepokojeni legislativním vývojem a snahou o zavádějící výklad, ke kterému dochází v oblasti elektronických podpisů. Situace, kdy by se elektronické podpisy založené na asymetrické kryptografii (zatím jediné dostupné technologii, která dokáže odhalit případnou změnu

⁶ Úplné znění dotčeného ustanovení, které rovněž snižuje nároky na elektronické podpisy:

§ 6 Právo na nahrazení úředně ověřeného podpisu nebo uznávaného elektronického podpisu

(1) Stanoví-li právní předpis požadavek úředního ověření vlastnoručního podpisu nebo uznávaného elektronického podpisu, považuje se za splněný využitím elektronického podpisu na dokumentu nedílně spojeném

a) s kvalifikovaným elektronickým podpisem osoby oprávněné provádět ověřování pravosti podpisu, která postupem podle jiného právního předpisu⁸) ověřila, že podepisující dokument před ní podepsal nebo uznal podpis za vlastní, a kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem, nebo

b) se záznamem informačního systému veřejné správy opatřeným kvalifikovanou elektronickou pečeti a kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem jeho správce o provedení elektronické identifikace podepisujícího prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace s úrovní záruky vysoká.

(2) Stanoví-li právní předpis požadavek úředního ověření podpisu, považuje se za splněný využitím uznávaného elektronického podpisu, pokud lze s využitím údajů základního registru obyvatel (dále jen „registr obyvatel“) nebo portálu veřejné správy ověřit, že kvalifikovaný certifikát pro elektronický podpis, na jehož základě podepisující vytvořil uznávaný elektronický podpis na dokumentu, patří podepisujícímu.

elektronicky podepsaných dat, zajišťuje tzv. integritu dat) nahradily **pouhými prostředky elektronické identifikace**, by mohla mít nedozírné následky jak na důvěryhodnost elektronické komunikace, tak zejména na prokazování účinků těchto podpisů a právního jednání založeného na nižší formě elektronických podpisů, než které požaduje přímo aplikovatelné nařízení e-IDAS.

Odlišná národní právní úprava, která umožňuje nahradit vyšší formy elektronického podpisu prostředkem elektronické identifikace, jak je tomu v případě BankID, je nejen v rozporu s nařízením e-IDAS, ale navíc vnáší chaos do veřejnoprávních či soukromoprávních vztahů. V jeho důsledku totiž způsob komunikace uznávaný na území České republiky **nebude platný na území ostatních členských států**, kde pro splnění formy vlastnoručního podpisu je **vždy vyžadován kvalifikovaný elektronický podpis ve smyslu čl. 25 odst. 2 nařízení e-IDAS**.

S ohledem na tento znepokojující vývoj si dovoluujeme upozornit odbornou veřejnost a zainteresované subjekty na to, abychom se vyvarovali tomuto příliš zjednodušujícímu a zavádějícímu chápání možnosti náhrady elektronického podpisu prostředky elektronické identifikace. Elektronický podpis v rámci BankID nenaplnuje požadavky vyšších forem elektronických podpisů. Jde o prostý elektronický podpis, jehož použitelnost je značně omezená. Podpis v rámci BankID jako projev vůle je možné použít pouze v rámci komunikace soukromých subjektů navzájem. Varujeme proto proti jakémukoliv rozšiřování jeho použitelnosti mimo dovolenou oblast v souladu s nařízením e-IDAS a zákonem o službách vytvářejících důvěru.

Zároveň prosíme o zvážení, zda vnímáte výše uvedená rizika faktického nahrazení elektronického podpisu pouhým prostředkem elektronické identifikace, jak je to zamýšleno v rámci BankID.

V Praze dne 29.04.2021

Petr
Budiš

Digitálně podepsal
Petr Budiš
Datum: 2021.04.30
07:25:20 +02'00'

Ing. Petr Budiš, Ph.D., MBA
generální ředitel
První certifikační autorita, a.s.

Pro 38. schůzi představenstva ČAK, květen 2021

K bodu 12c programu:

Zpráva o neoprávněném poskytování právních služeb

Předkládá: JUDr. Tomáš Sokol, místopředseda ČAK

Ve stávajícím funkčním období jsem již opakovaně představenstvo informoval o aktivitách Komory vůči vinklaření.

Již proto pouze připomínám, že s účinností od 1. 9. 2017 vstoupila v účinnost novela zákona o advokacii (dále jen ZA), která po mnoha desítkách let ustanovením § 52 d) ZA navrátila do českého právního řádu přestupek vinklaření.

Ust. § 52 d) ZA

(1) Fyzická, právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) poskytne právní služby opakovaně a za úplatu, ačkoli není osobou oprávněnou k jejich poskytování podle § 2 odst. 1, nebo

b) použije označení "advokát", ačkoli nesplňuje zákonné podmínky pro používání takového označení.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu do 3 000 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. b) pokutu do 200 000 Kč.

(3) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze spolu s pokutou uložit zákaz činnosti do 1 roku.

(4) Přestupky podle tohoto zákona projednává Ministerstvo spravedlnosti.

Prvotní nadšení z novely bylo již v průběhu roku 2018 vystřídáno pocitem zmaru, neboť aplikovat skutkovou podstatu na jednání vinklářů se ukázalo být pro přestupkový orgán velmi obtížné, a to zejména u znaku „úplatně“. Skutková podstata přitom vůbec nepamatuje na nabízení právních služeb neadvokátem, ale výhradně na poskytnutí právních služeb vinklářem. Po publikaci přestupkových statistik ze strany ministerstva za roky 2017 a 2018 iniciovala Komora pracovní schůzku se zástupci ministerstva. K ní došlo v červnu 2020 a obě delegace se shodly na nutnosti novely § 52 d) ZA, a to zejména tak, aby bylo jako nepovolené uzákoněno:

- již samotné nabízení právních služeb osobou k tomu neoprávněnou
- označování za advokáta i jinak než pouze „advokát“ (např. advokátní kancelář, přepis označení advokát nikoliv v latině, ale např. i v azbuce, a dále sice v latině, ale cizojazyčně – např. lawyer).

Při vědomí, že 18. 2. 2020 vláda předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona v souvislosti s elektronizací postupů orgánů veřejné moci, kde byla navržena změna desítek zákonů, mimo jiné i ustanovení § 25 a) ZA, bylo využito druhé čtení v rámci projednávání uvedeného návrhu zákona, a v únoru 2021 v rámci rozpravy byl načten poslanecký návrh (posl. Chvojka) směřující ke změně § 52 d) ZA. Třetí čtení návrhu zákona proběhlo 5. 3. 2021, návrh byl schválen. Dne 6. 4. 2021 byl návrh zákona postoupen Senátu, který návrh projednal 29. 4. 2021 a návrh vrátil sněmovně s pozměňovacími návrhy

(ty se ovšem netýkají změn v zákoně o advokacii, ale jiných zákonů). Návrh je tedy zpět v Poslanecké sněmovně a další projednávání je možné od 11. 5. 2021.

Ustanovení § 52 d) by tak nově mělo znít takto:

Ust. § 52d odstavce 1 a 2 znějí:

„(1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) nabízí poskytnutí právních služeb, ačkoli není osobou oprávněnou k jejich poskytování podle § 2 odst. 1,

b) poskytne právní služby opakovaně a za úplatu, ačkoli není osobou oprávněnou k jejich poskytování podle § 2 odst. 1, nebo

c) použije označení „advokát“, ačkoli nesplňuje zákonné podmínky pro používání takového označení, nebo jiným způsobem vyvolá klamavý dojem, že jde o advokáta.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč, za přestupek podle odstavce 1 písm. b) pokutu do 3 000 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. c) pokutu do 200 000 Kč.“

Za zmínku stojí i komorová rozprava stran zastupování účastníka řízení tzv. odborovou organizací. Zatím se Nejvyšší soud v rámci dovolacích přezkumů postavil za formální znění Občanského soudního řádu. Aktuálně ale sledujeme vývoj ohledně usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, který zastoupení nepřipustil, a to z důvodu obcházení zákonné úpravy dané ust. § 26 o.s.ř. (děkuji paní ředitelce pobočky za zaslání usnesení). Ve věci je podáno dovolání ze strany „takyodborářů“ a uvidíme, zda v tomto směru Nejvyšší soud „překoná svůj dosavadní stín“ ve výkladu uvedeného zákonného ustanovení.

Součástí této zprávy je i přehledná tabulka za poslední tři kalendářní roky, v níž jsou jmenovitě uvedeny osoby označené Komorou v oznámení jako vinkláři (až na tři výjimky jde o přestupková oznámení, zbylé tři jsou trestními oznámeními). V další části tabulky je krátce označena forma vinklaření a v poslední části tabulky výsledek posouzení oznámení přestupkovým orgánem, nebo orgánem činným v trestním řízení (OČTŘ). Otazník zde znamená, že věc je ještě v řízení.

K uvedeným výsledkům posouzení podaných oznámení lze uvést, že důvodem pro odložení přestupkového oznámení bylo vesměs neprokázání znaku skutkové podstaty „úplatně“. Příklad odložení u [REDAKCE] spočívá v tom, že jmenovaný se označil za advokáta v azbuce.

U dvou případů ([REDAKCE] – první se specializoval na přepravní smlouvy v mezinárodní silniční dopravě CMR, druhá na smluvní agendu obcí) dospělo ministerstvo k závěru, že rozsah poskytnutých právních služeb již může být vnímán již jako trestná činnost a oznámení komory postoupilo OČTŘ. Zde je vhodné poznamenat, že Komoře se těžko posuzuje hranice mezi přestupkovým a trestním jednáním, když naopak např. jako trestná činnost nebylo posouzeno poskytnutí právních služeb v krátkém časovém rozmezí v sedmi věcech v celkové částce asi do 40.000 Kč, nebo naopak poskytnutí právních služeb (advokátním koncipientem!) asi v patnácti věcech za finanční úplatu a v dalších asi sedmi případech za věcná plnění, v celkové hodnotě cca 80.000 Kč, ovšem za dobu celkem asi šesti let.

Pozornosti čtenáře jistě neujde vinklářka [REDAKCE], která byla ministerským úředníkem uznána vinou ze spáchání přestupku vinklaření a uděleno ji napomenutí (dotyčná se neoprávněně současně označovala jako advokát a psycholog).

Případ [REDAKCE] se týká poskytování právních služeb jako tzv. odborného sociálního poradenství dle ust. § 37, odst. 1, písm. b), 3 a 4, písm. c) zákona o sociálních službách č. 108 /2006 Sb.:

Ust. § 37 odst. 3, 4 právě uvedeného zákona znějí:

3) Odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

(4) Služba podle odstavce 3 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,*
- b) sociálně terapeutické činnosti,*
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.*

V uvedené věci bylo podáno oznámení z důvodu překračování rámce (zejména časového rámce) poskytovaného poradenství oproti tomu rozsahu, který zapsaný ústav oznámil (zástupkyně ústavu zastupovala mimo jiné poškozené v trestním řízení, včetně zastoupení při hlavním líčení).

Boj s vinklařením pochopitelně pokračuje i v probíhajícím roce 2021.

Návrh usnesení:

Představenstvo ČAK bere Zprávu o neoprávněném poskytování právních služeb na vědomí.